

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372 .0218

พ 266๗

ร.3

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์

- 9 ส.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2547

นเรศ รณรงค์ฤทธิ์. (2547). ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และเพื่อเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 4 ด้านดังกล่าว จำแนกตามตำแหน่ง (ผู้บริหารโรงเรียนและครู) ขนาดของโรงเรียน (ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่) และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ (บุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดำเนินการตามแผนและด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวางแผนการปฏิบัติงานและการตรวจสอบประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

**THE OUTCOMES OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE AS PERCEIVED
BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS,
AMPUR BANPONG, RATCHABURI PROVINCE.**

**AN ABSTRACT
BY
MR.NARED RONNARONGRIT**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

March 2004

Nared Ronnarongrit. (2004). *The Outcomes of Internal Quality Assurance as Perceived by Administrators and Teachers in Primary Schools, Amphur Banpong, Ratchaburi Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Vira Supakit.

This research aimed to study the outcomes of internal quality assurance as perceived by administrators and teachers in primary schools, Amphur Banpong, Ratchaburi Province in 4 aspects. i.e. planning, doing, checking, and acting; and compare the outcomes by positions (school administrator and teacher), school size (small, medium, and large), and leadership personality (Type A and Type B).

The samples were consisted of 234 school administrators and teachers in primary schools, Amphur Banpong, Ratchaburi Province. The tool for collecting data was a 5-point Likert rating scale questionnaire regarding to the outcomes of internal quality assurance. The analysis of the data included computation of Cronbach's alpha (0.89), descriptive statistics – percentage, mean, standard deviation, t tests, One-Way ANOVA and post hoc tests of significance.

The findings were as follows:

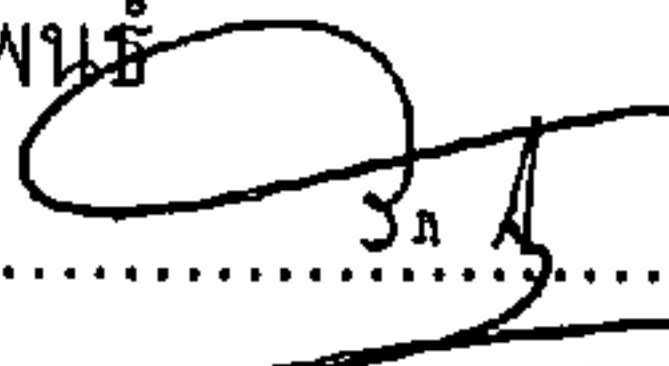
1. The outcomes of internal quality assurance, as perceived by administrators and teachers in primary schools, Amphur Banpong, Ratchaburi Province, as a whole and by each aspect were at the high level.

2. The comparison of the outcomes of internal quality assurance as a whole based on the subjects' position (school administrator versus and teacher) found that there was a significant difference at .05 level. When compared each aspect based on the subjects' position, it was found that there were significant differences at .05 level in the doing and acting aspects and no significant differences in the planning and checking aspects.

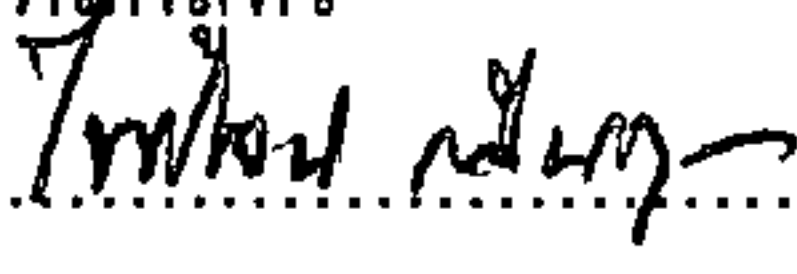
3. The comparison of the outcomes of internal quality assurance as a whole and by each aspect based on the subjects' leadership personality (Type A and Type B) and school size (small versus medium versus large) found no significant differences.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

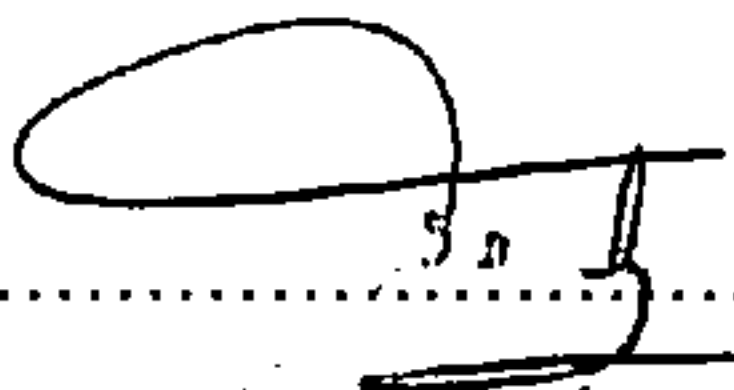
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

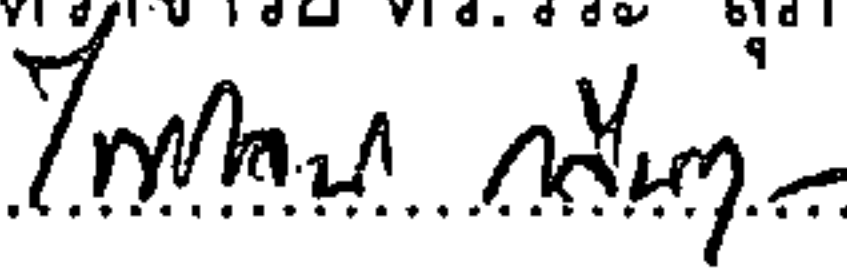

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

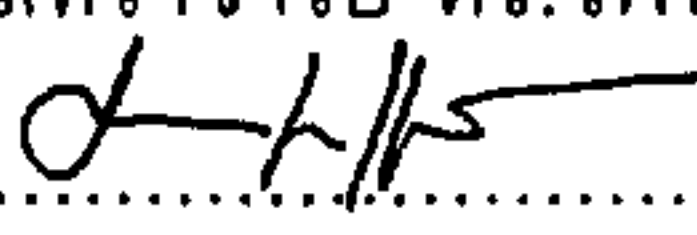
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

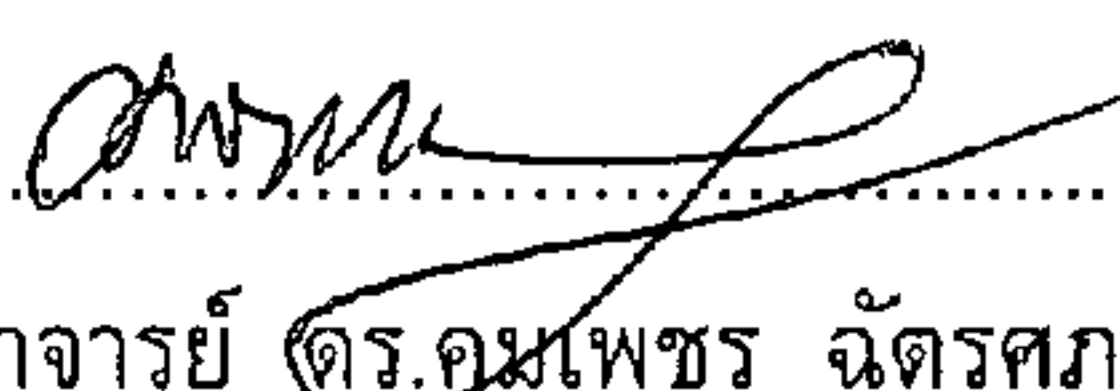
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกุล)

วันที่ 19 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีทุกประการ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณาจากคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ในการจัดทำสารนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงโดยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ แก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย และติดตามผลการทำงานมาโดยตลอด อาจารย์ธเนศ คีตรุ่งเรือง ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์บริการทางการศึกษา ชาละเซียน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย จังหวัดราชบุรี ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำด้านสถิติ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ กรรมการสอบโครงการสารนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา คณาจารย์ได้กรุณาให้ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณณ ตันท์เจริญรัตน์ ดร.ชาญ ชุ่มบุญชู นายประยัด แสงเนียม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหุบกระเทียม นายมนัส คล่องแคล่ว ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดหนองปลาหมอ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้ให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม นายเทวินทร์ โตเต็ม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลโพธาราม คณะครูโรงเรียนอนุบาลโพธารามที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือ และคณะผู้บริหารคณะครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

บุคคลที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จที่คอยให้ความช่วยเหลือ ห่วงใยและเป็นที่กำลังใจอย่างดียิ่งมาโดยตลอด คือ คุณปรีศนา รณรงค์ฤทธิ์

คุณประโยชน์และคุณค่าที่พึงจะได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชา คุณบิดา มารดา บวรอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

นเรศ รณรงค์ฤทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรในการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	11
ความหมายของคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา..	12
หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	14
ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	15
แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา.....	17
กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา.....	19
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	21
ความหมายและหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา..	22
การวางแผนการปฏิบัติงาน.....	26
การดำเนินการตามแผน.....	35
การตรวจสอบประเมินผล.....	35
การนำผลการประเมินมาปรับปรุง.....	45
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา.....	46
บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ.....	46
ขนาดของโรงเรียน.....	49
ตำแหน่ง.....	50

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
งานวิจัยในประเทศ.....	51
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	57
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	82
บรรณานุกรม.....	84

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	92
ภาคผนวก ข ผู้เชี่ยวชาญ.....	101
ภาคผนวก ค การพัฒนาเครื่องมือ.....	107
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	110

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายด้าน	64
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ....	65
5.	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านการดำเนินการตามแผน โดยรวมและรายข้อ.....	67
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านการตรวจสอบประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	69
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง โดยรวมและรายข้อ.....	71
8	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง.....	73
9	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ.....	74
10	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่.....	75

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	25
3 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ.....	27
4 ขั้นตอนการวางแผน.....	28
5 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา.....	30
6 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายของสถานศึกษา.....	31
7 แผนภูมิแนวความคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมายที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น.....	33
8 แผนภูมิกิจกรรมการตรวจประเมินผลภายในสถานศึกษา.....	36
9 การกำหนดกรอบการประเมิน.....	37
10 การการจัดหา/จัดทำเครื่องมือ.....	38
11 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
12 ตัวอย่างกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน.....	42
13 ขั้นตอนการแปลความหมาย.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่คุณภาพของคน ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ มีอัตราสูงขึ้นทุกขณะ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงมิได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 1)

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งพาตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (กรมวิชาการ. 2540 ก : 1) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกับทุก ๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้น就会有ผลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถดำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด (คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการศึกษา. 2540 : 4) นอกจากนั้น การศึกษายังเป็นกลไกและกระบวนการสำคัญในการอบรม กล่อมเกลาให้บุคลากรของชาติ มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง มีร่างกายแข็งแรง พร้อมทั้งจะเป็นรากฐานของชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอทำให้การศึกษาของประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤตทั้งใน

เชิงปริมาณคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม หากเปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาอื่นๆ จะพบว่าจำนวนปีที่รับการศึกษาโดยเฉลี่ยของคนไทยต่ำกว่าของชาติต่างๆ ค่อนข้างมาก อีกทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยต่ำกว่า ประเทศอื่นๆ ในเอเชีย คือ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง นอกจากนี้ความเสมอภาคในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ระหว่างโรงเรียนต่อโรงเรียน และในเขตเมืองกับชนบท ยังมีความแตกต่างกันมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 1 – 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 2 ระบบ คือ ระบบประกันคุณภาพภายในกับระบบประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ถือวาระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ดังนั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 สถานศึกษาต้องดำเนินการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เรียบร้อยก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 68)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานและเกณฑ์ตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปีการศึกษา 2541 โดยในปีการศึกษา 2543 ได้มีการคัดเลือกและกำหนด 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้จากมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ซึ่งมีทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการในคราวประชุมเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543

ปีการศึกษา 2544 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง ให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก โดยให้โรงเรียนดำเนินตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ มีการเตรียมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แล้วให้ทุกโรงเรียนส่งแบบรายงานการประเมินตนเอง (Self Study Report : SSR) ภายในวันที่ 13 ธันวาคม 2545 (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง. หนังสือ สปอ. ที่ ศธ.1154.02/3227) รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 และมาตรา 48 ซึ่งว่าด้วยการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน สถานศึกษาต้องรายงานผลการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เรียนตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

จากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 52 โรงเรียน มาตามลำดับ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จึงมีความสนใจศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน บุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและครู ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี กำหนดขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 รวมทั้งสิ้น 592 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 66 คน ครู จำนวน 526 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 66 คน และครู 168 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 รวม 234 คน

3. ตัวแปรในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น

- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครู

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

- โรงเรียนขนาดเล็ก
- โรงเรียนขนาดกลาง
- โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.3 บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ จำแนกเป็น

- บุคลิกภาพแบบ A
- บุคลิกภาพแบบ B

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่

- การวางแผนการปฏิบัติงาน
- การดำเนินการตามแผน
- การตรวจสอบประเมินผล
- การนำผลการประเมินมาปรับปรุง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดความหมายของคำศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา ที่มีแผนงาน กิจกรรม การประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพที่เป็นระบบสะท้อนถึงควมมีคุณภาพ มีการร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นการประเมินตนเองจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน 4 ด้านดังนี้

2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2.2 การดำเนินการตามแผน หมายถึง การดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารทำการส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของบุคลากร จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร กำกับ ติดตาม เพื่อกระตุ้นและ ส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน และให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การตรวจสอบประเมินผล หมายถึง การวางกรอบการประเมิน จัดหา หรือจัดทำเครื่องมือประเมินผล สำหรับการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง หมายถึง การนำผลการประเมินเกี่ยวกับประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาปรับปรุงงาน เพื่อให้ผลสำเร็จของงานมีคุณภาพ โดยครู และผู้บริหารนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานในระยะต่อไป จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ

3. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิด ความคาดหวัง แล้วสรุปออกมาเป็น การตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถามว่า ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดำเนินการแล้ว มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใด

4. ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

5. ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาต่างๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

6. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบ้านโป่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียน ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน ไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

8. บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนและครูแต่ละบุคคล เช่น อุปนิสัย พฤติกรรม ลักษณะทางอารมณ์และสังคมที่แสดงออกให้เห็นได้เป็นไปตามความรู้สึกนึกคิด ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

8.1 บุคลิกภาพแบบ A (Type A) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มี พฤติกรรมแบบทะเยอทะยาน ชอบการแข่งขัน ก้าวร้าว ชอบสร้างศัตรู

8.2 บุคลิกภาพแบบ B (Type B) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มี พฤติกรรมตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ A ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไปไม่รีบร้อน

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีกรอบความคิดดังต่อไปนี้

1. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ศึกษาตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ก: 13) ที่ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) กล่าวคือ มีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การดำเนินการตามแผน (Do) ผู้บริหารต้องส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุน ทรัพยากร กำกับ ติดตามและให้การนิเทศ การตรวจสอบประเมินผล (Check) มีการวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล แปลความหมายตรวจสอบประเมินเป็นเป็นระยะเพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act) เป็นการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร บุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆได้

2. ตำแหน่ง ตำแหน่งการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยศึกษาจากแนวคิดของ วิชัย ตริเล็ก (2542 : 184) ที่ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าของครูผู้สอนทุกด้าน

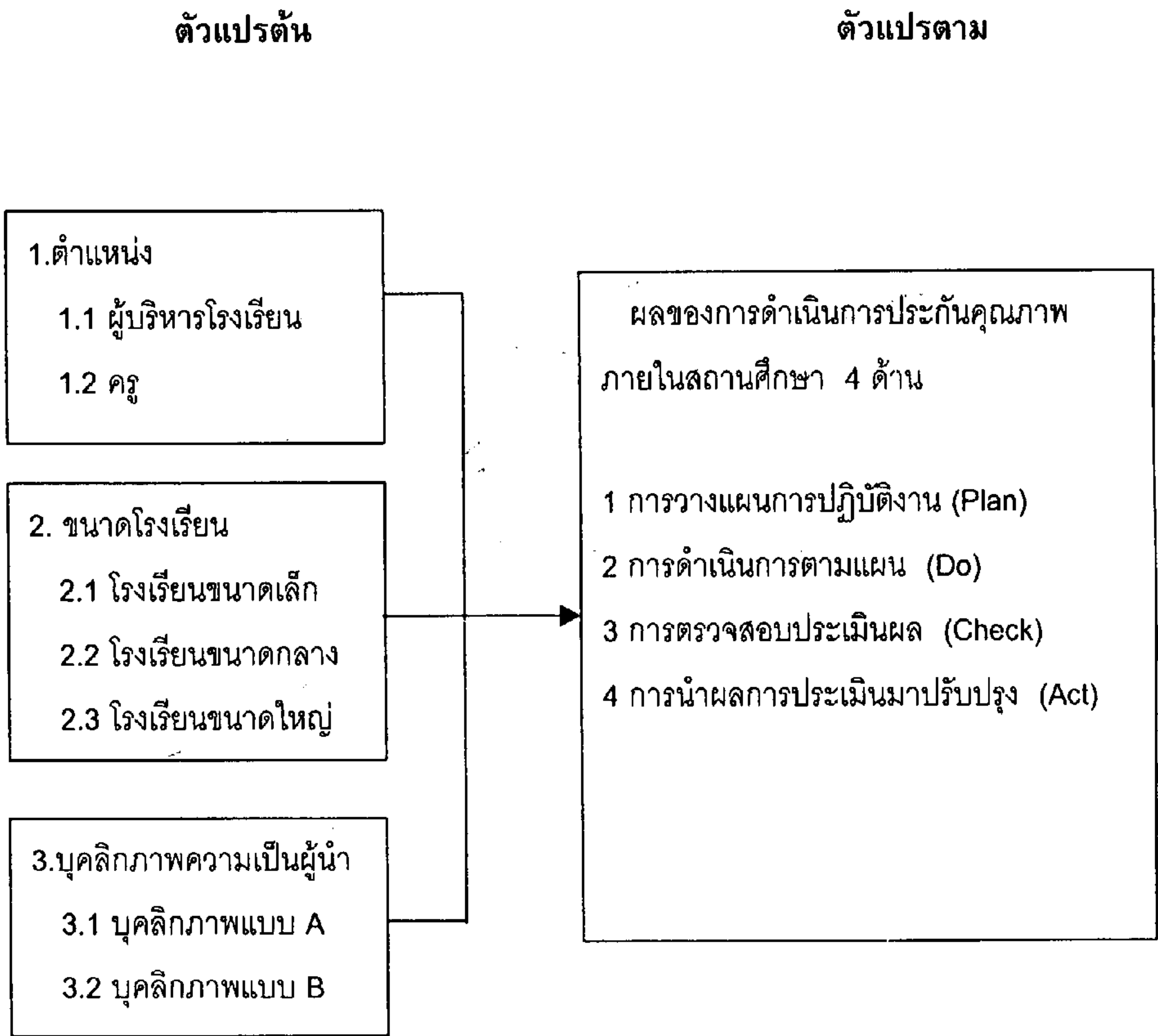
3. ขนาดโรงเรียน ศึกษาจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 46 – 47) ที่ได้ทำการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ 31,491 โรงเรียนพบว่าขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่ผ่านมาตรฐานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในเกือบทุกระดับการศึกษา

4. บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ศึกษาจากแนวคิดของ กอร์ดอน (เกศนา พันทาเดช. 2543 : 12 ; อ้างอิงจาก Gordon. 1991 : 85) ที่จำแนกบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 บุคลิกภาพแบบ A (Type A) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบทะเยอทะยาน ชอบการแข่งขัน ก้าวร้าว ชอบสร้างศัตรู

4.2 บุคลิกภาพแบบ B (Type B) หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพ แบบ A ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไปไม่รีบร้อน

ผู้วิจัยได้ประสานแนวคิดดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังปรากฏในภาพประกอบ 1

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน
2. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โรงเรียนขนาดต่างกัน แตกต่างกัน
3. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่มีบุคลิภาพความเป็นผู้นำต่างกัน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.2 หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.5 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- 2.1 ความหมายและหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.2 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)
- 2.3 การดำเนินการตามแผน (Do)
- 2.4 การตรวจสอบประเมินผล (Check)
- 2.5 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act)

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ
- 3.2 ขนาดของโรงเรียน
- 3.3 ตำแหน่ง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และ ผู้รับบริการโดยอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการ ดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดการประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ก : 7)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 81 ได้บัญญัติไว้ว่าให้มีกฎหมายเกี่ยว กับการศึกษาแห่งชาติ.” ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก. ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นี้จะเป็นกฎหมายแม่บทในการ บริหารจัดการศึกษา อบรม และจะเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้มีระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาต้องจัดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2542ข : ก)

คุณภาพของคน เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้กำหนดให้มี ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยที่ครูเป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษาดังนั้นครูจึงต้องมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของการประกันคุณภาพสามารถวิเคราะห์ระบบ และกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาได้ สามารถกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ คุณภาพการศึกษาได้ และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของ ครูในระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งมีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีหัวข้อสำคัญที่ควรพิจารณาดังนี้

1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1.1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา

สนอง เครือมาก (2537 : ภาคผนวก1) ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณภาพของนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
- 1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อม

2. ระดับประถมศึกษา คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 นักเรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

- 2.1.1 ความเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 2.1.2 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 2.1.3 ความมีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดอดทน และความรับผิดชอบ
- 2.1.4 ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
- 2.1.5 การรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ
- 2.1.7 การมีกิจนิสัยที่ดีในการทำงาน
- 2.1.8 การดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของชาติ

2.2 นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพอนามัยแข็งแรง

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

- 3.1 นักเรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรกำหนด
- 3.2 ความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม
- 3.3 นักเรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กรมวิชาการ (2538 : 27) ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตรอันเป็นผลมาจากการที่หน่วยงานและบุคคลทุกระดับทุกฝ่ายทั้งจากส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และร่วมชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2541 : 27) ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร

สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึงผลของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุเป้าหมาย คือคุณลักษณะของนักเรียนในระดับต่างๆตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสนองความต้องการของผู้รับบริการ

1.1.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สมาน ชาดิยานนท์ (2540 : 1) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษอบรมที่ โรงเรียนว่าเมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วจะเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร สอดคล้องกับความคาดหวังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 4) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนมีแนวทางการจัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักการนโยบาย จุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2) การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินการของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะทำให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

เกษม วัฒนชัย (2541 : 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติ หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้กำหนดไว้ จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่ประสงค์

กรมสามัญศึกษา (2542ก : 8) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

อรรุณ จันทวานิช (2542 : 79) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543 : 34) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่มีการทำเป็นระบบหรือมีการวางแผนไว้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างเหมาะสมว่าผลิตภัณฑ์ กระบวนการ หรือบริการเป็นไปตามความต้องการที่ระบุไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข: 7) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงการดำเนินการที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

1.2 หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ โดยมีหลักการ ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 3)

1. การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับ ทุกขั้นตอน
5. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบได้
6. การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

แนวคิดหลักในการประกันคุณภาพการศึกษามีดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542ก : 5 - 6)

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child – centered Development) มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมผู้เรียนแต่ละคนให้พัฒนาเต็มศักยภาพและมีคุณภาพสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School – based management) โดยมุ่งให้โรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเองอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเพิ่มความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้และเป็นการเสริมพลังให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคมร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and Collaboration) โดยมุ่งให้ทุกฝ่าย ทุกส่วนของสังคม เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคคลทุกคนและกับสังคมโดยส่วนรวม ทำให้เกิดความรู้สึกว่า การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคน (All for Education) ที่จะต้องมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนา

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) เป็นการมุ่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) โดยเชื่อว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ผู้ถือประโยชน์โดยตรง จะทำให้เกิดความตระหนักต่อผลได้ผลเสียที่เกิดขึ้นและเกิดความร่วมมือในการมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง

5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มุ่งให้สถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้มาตรฐานซึ่งสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเป็นหลักประกันสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3.1 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกโดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือคุณภาพของคน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีจริยธรรมคุณธรรมรู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข

ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยมาโดยตลอด แต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการ ปี 2540 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาต่างๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 เช่น คะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ของนักเรียนชั้น ม. 6 มีค่าไม่ถึงร้อยละ 30 แสดงว่านักเรียนทำข้อสอบได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ของข้อสอบทั้งหมด นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว จริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสถานะเสี่ยงเช่นเดียวกันดังตัวอย่างของปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นจากการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เกี่ยวกับการทำข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลทางการศึกษา พบว่าเด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน (เช่น การบวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำแต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์ หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาวๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์ และการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย

ในขณะที่ความสามารถดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543ข : 1-2)

จากที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษา ว่าจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จริยธรรม คุณธรรม

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทยโดยจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษามีการควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : มาตรา 48) ให้มีการเสนอผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ทุกแห่งที่จัดทำอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : มาตรา 49) ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน

2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง

3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการ และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

1.3.2 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์ต่อนักเรียน โรงเรียน ประชาชน หน่วยงาน และสังคม ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 29)

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วน ตามหลักสูตร มาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม
2. โรงเรียนมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนดโดยมีระบบบริหารคุณภาพ มีการทำงานที่มีมาตรฐานเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
3. ชุมชน มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เข้าร่วมจัดการศึกษา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
4. สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผู้จบการศึกษามีความมั่นใจและพึงพอใจในคุณภาพของผู้จบการศึกษา
5. สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาและมีหลักประกันคุณภาพของการจัดการศึกษา และการรายงานผลกับสาธารณชน

1.4 แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ (2539 : 10) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. พัฒนาบุคลากร

- 1.1 สร้างจิตสำนึกในการทำงานให้แก่บุคลากรของโรงเรียน ให้มีความรักงาน เกิดความสนุกสนานในการทำงาน เห็นความสำคัญของงาน ชื่นชมผลแห่งความสำเร็จ การมีส่วนร่วม และเห็นคุณค่าในงานที่ทำได้
- 1.2 พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์มีเป้าหมายชัดเจนมีความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยว และอดทนที่จะไปสู่เป้าหมาย ให้คิดอย่างก้าวหน้ามีอนาคต และมองการณ์ไกล
- 1.3 พัฒนาด้านความรู้ โดยการให้เข้าร่วมสัมมนา เข้ารับการฝึกอบรม และการใช้คู่มือแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานต่างๆ ในการปฏิบัติงาน

2. พัฒนาการทำงาน

- 2.1 ให้โรงเรียนมีการบริหารระบบคุณภาพ มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการทำงาน
- 2.2 ให้มีการทำงานเป็นทีมโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แก้ปัญหาจริงจัง และยอมรับซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 2.3 ให้มีการทำงานเป็นมาตรฐานผลผลิตและกระบวนการทำงาน
- 2.4 ให้มีระบบการประเมินตนเอง

3. จัดให้มีระบบการประเมินโรงเรียนและรายงานความก้าวหน้าด้านการเรียนการสอน ด้านการควบคุมคุณภาพในแต่ละปีการศึกษา โดยโรงเรียนเป็นผู้ประเมินหรือบุคคลภายนอก เป็นผู้ประเมิน

4. สร้างมาตรการ การจูงใจ ประกาศเกียรติคุณ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

กรมวิชาการ (2542 : 18-19) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมุ่งไปสู่มาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด ดังนี้

1. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

1.1 กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และสนองนโยบาย กฎ ระเบียบต่างๆ

1.2 จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทการดำเนินงานจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป็นแผนงานพัฒนาต่อเนื่อง

1.3 ประกาศและชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและนำไปปฏิบัติงานได้ตรงกัน รวมทั้งเป็นแนวทางในการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การบริหารจัดการคุณภาพ

2.1 จัดการพัฒนางานองค์กรให้มีโครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการดำเนินงาน กระบวนการและทรัพยากรที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2.2 จัดและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และร่วมกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3 กำหนดนโยบาย แนวดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติงานในสถานศึกษาด้าน การเรียนการสอน ด้านการจัดการ และด้านบริการให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็น มาตรฐานการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งระดับผู้บริหาร หัวหน้างาน/โครงการ และผู้ปฏิบัติงาน

2.4 ติดตามกำกับกับการดำเนินงานระบบคุณภาพทุกระดับอย่างเคร่งครัดต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

3.1 ตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงาน โครงการของตนเองเป็นระยะอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ งานที่กำหนดไว้

3.2 ทบทวนผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของระบบคุณภาพในสถานศึกษาโดยคณะผู้บริหารคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและการดำเนินงานต่อไป

4. การรายงานคุณภาพการศึกษา

4.1 รายงานคุณลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นระยะ และทุกสิ้นภาคเรียน ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบ

4.2 รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ใน
 ธรรมนูญสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานจัดการศึกษาตามเป้าหมาย เมื่อครบ
 รอบตามช่วงเวลาของธรรมนูญสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ
 อุทุมพร จามรمان (2543 : 23) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพ
 ภายในสถานศึกษาดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนทำความเข้าใจว่าประกันคุณภาพคือ อะไร ทำเพื่ออะไร ทำไป
 ทำไม และทำอย่างไร
2. ผู้บริหารประกาศนโยบาย คุณภาพของโรงเรียน
3. ผู้บริหารจัดประชุมครู และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ
 เป้าหมายของโรงเรียน คุณภาพของนักเรียนและมาตรฐานการศึกษา อย่างต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารตั้งบุคลากรรวบรวมข้อมูลตามดัชนีรายงานสรุปเสนอผู้บริหารทุกภาคเรียน
5. ผู้บริหารพิจารณาผลการวิเคราะห์ หาทางแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง
6. ผู้บริหารประชุมหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าหน่วยงานเพื่อจัดการพัฒนาคน
7. ดำเนินการพัฒนาคน
8. ทำซ้ำข้อ 3 – 7 ทุกปี

จากที่กล่าวมา สรุปได้ แนวทางการดำเนินการไปสู่การประกันคุณภาพ ผู้บริหารต้อง
 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียน มาตรฐานการศึกษา จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา
 ประชุมครูและบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน ประกาศนโยบายคุณภาพของโรงเรียน
 มีการบริหารจัดการคุณภาพโดยพัฒนาองค์กรให้มีโครงสร้างหน้าที่ความรับผิดชอบ วิธีการ
 ดำเนินงานกระบวนการและทรัพยากรที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สร้างมาตรการ
 จูงใจและมีการรายงานผลการดำเนินงาน

1.5 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 3 – 4) กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 3 – 4)
 กรมวิชาการ (2542 : 3 – 4) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 7)
 ได้ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกันโดยมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็น
 กลไกสำคัญอยู่สามขั้นตอนคือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่จะนำการศึกษา
 เข้าสู่คุณภาพที่มุ่งเน้นเรื่องการกำหนดมาตรฐานด้ายผลผลิต กระบวนการและปัจจัย รวมทั้งการ
 ทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการที่มุ่งการนำโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน
 เพื่อปรับปรุงคุณภาพศึกษาที่มุ่งเน้น

2.1 การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และติดตามประเมินความก้าวหน้าของโรงเรียน รวมทั้งจัดทำรายงานของโรงเรียนต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นลักษณะการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน โดยโรงเรียนเอง

2.2 การนิเทศเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน ที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพศึกษา เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งเน้น

3.1 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพศึกษา

3.2 การเตรียมโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผน และเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีกระบวนการ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 4)

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานโดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ต้นสังกัดสถานศึกษาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดในด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อ การพัฒนาครู และบุคลากร ธรรมเนียมสถานศึกษา การแนะแนว การจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้โดยเน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผนติดตาม กำกับ การดำเนินงาน อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือต้นสังกัด และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน เฝ้าระวัง ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบและทบทวน การดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเอง ของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รายงานต่อผู้ปกครอง ชุมชนสังคมและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

2.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่ การศึกษาหรือต้นสังกัด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมของประเทศโดยกระทรวงศึกษาธิการเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และ/หรือใช้มาตรการ การในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายนอกโดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่ากระบวนการประกันคุณภาพศึกษาประกอบด้วย การดำเนิน งานที่เป็นกลไกสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพศึกษา การตรวจสอบคุณภาพศึกษา และการประเมินคุณภาพศึกษา การประกันคุณภาพเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำให้การจัดการ ศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา เป็นเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ แล้วดำเนิน การจัดการศึกษาให้สามารถสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนด

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติและไม่ใช้การประเมิน เพื่อประเมิน ไม่เน้นการสร้างเอกสาร แบบวัด หรือแบบประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการ ประเมินเพื่อการพัฒนา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติที่กำหนดให้สถานศึกษา ทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : คำนำ)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสาน ระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2543 ข : 11) การประกันคุณภาพภายใน จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติ

เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีหัวข้อสำคัญที่จะได้นำมากล่าวดังนี้

2.1 ความหมายและหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2542 : 6 ; 2543 : 9) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรม ควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอง เพื่อให้มีความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ค : 9) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น เป็นการประเมินตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 7) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าเป็นกระบวนการจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีการดำเนินงานในลักษณะของการผสมผสานระหว่างกระบวนการบริหารกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 9) ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จรัส นองมาก (2544 : 35) และรุ่ง แก้วแดง (2544 : 104) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกันว่า หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย (2545 : 31) ให้ความหมาย การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียน โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้น ดังนั้นการที่โรงเรียนประเมินตนเองและสำนักงานคณะกรรมการ

การประเมินศึกษาแห่งชาติ ร่วมกันกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินมาตรฐานโรงเรียน จึงเป็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการ การบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา ที่มีการวางแผน กิจกรรม การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เป็นระบบสะท้อนถึงควมมีคุณภาพ โดย โรงเรียนร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการประเมินตนเอง จากโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด

2.1.2 หลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความ ตระหนัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน ร่วมคิด ร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม โดยบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา มีหลายหน่วยงานได้ให้หลักการสำคัญไว้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 2) ได้กำหนดหลักการในการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา
2. ให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 11) และชมรมพัฒนาความรู้ ด้านระเบียบกฎหมาย (2545 : 31) ได้กำหนดหลักการในการประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกัน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่สถานศึกษา ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้ บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1. ต้องทำให้การประกันคุณภาพการ ศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถาน ศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วน มาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดย สถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน

ตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพ เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องเช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 9) ได้กำหนดหลักการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพไม่ใช้การจับผิด เป้าหมายอยู่ที่ผู้เรียน
2. บริหารจัดการตามปกติไม่ได้แยกส่วนการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย นับตั้งแต่ ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีหลักสำคัญ คือ การร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา บริหารจัดการตามปกติให้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกระจายอำนาจ การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจได้

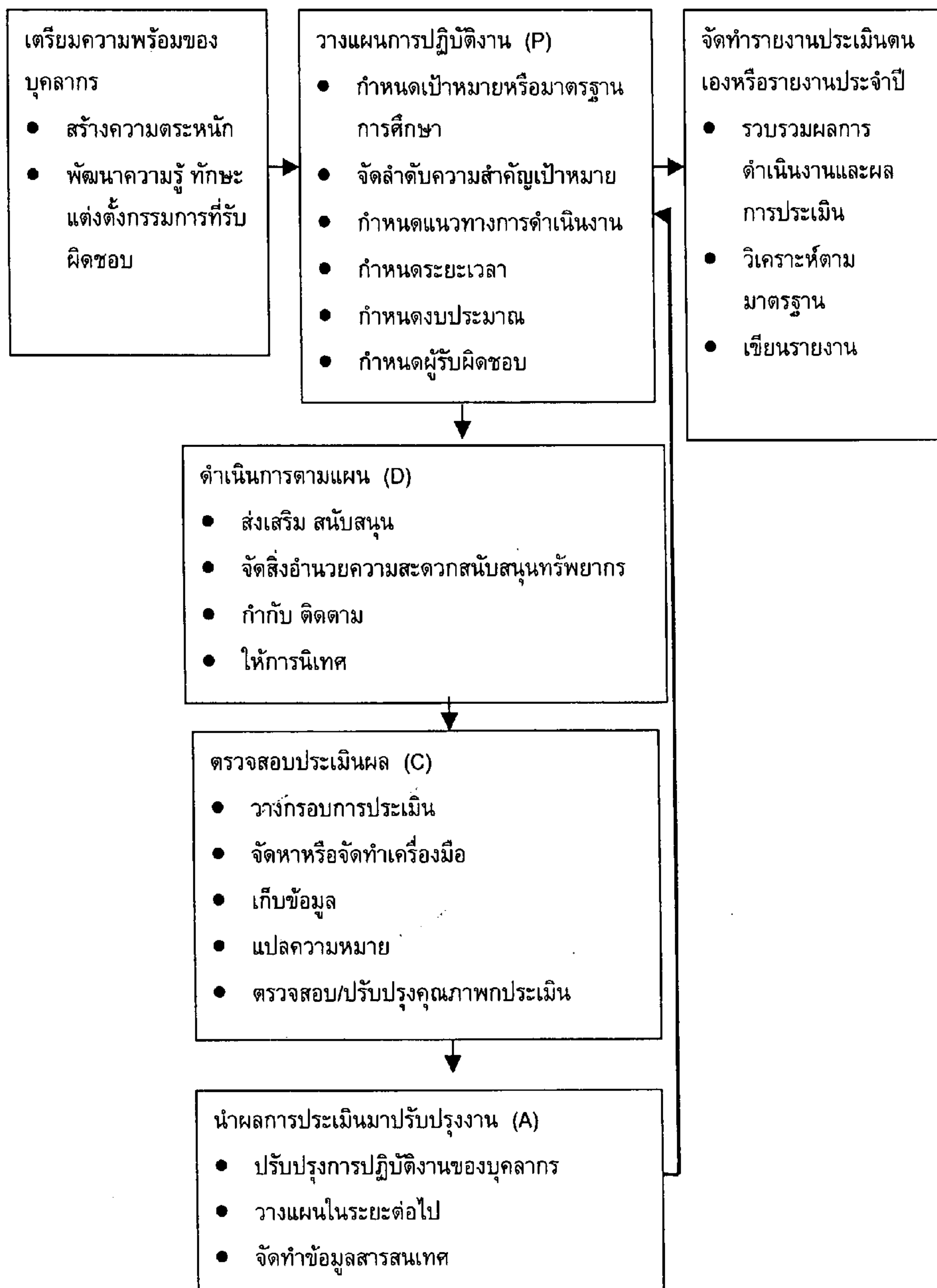
2.1.3 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมาก ในการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสามารถทำให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นประชากรที่มีคุณภาพพร้อมที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข หน่วยงานที่กำหนดขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2542 : 7) และรุ่ง แก้วแดง (2544 : 105) ได้กำหนดกระบวนการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ค : 13) ได้กำหนดกระบวนการในการประกันคุณภาพภายในภายในสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 13) ได้กำหนดกระบวนการในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังภาพประกอบ 2 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 13.

จากภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการประกันคุณภาพภายใน คือ

1.การเตรียมการประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้ ทักษะ และแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบ

2.การดำเนินการ ประกอบด้วย วางแผนการปฏิบัติงาน (P) โดยการกำหนด เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงานกำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ ดำเนินการตามแผน (D) โดยการ ส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร กำกับ ติดตาม ให้การนิเทศ ตรวจสอบประเมินผล (C) โดยการวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำ เครื่องมือเก็บข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) โดยการ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร วางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3.การรายงาน ประกอบด้วย จัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน วิเคราะห์ตามมาตรฐาน เขียนรายงาน

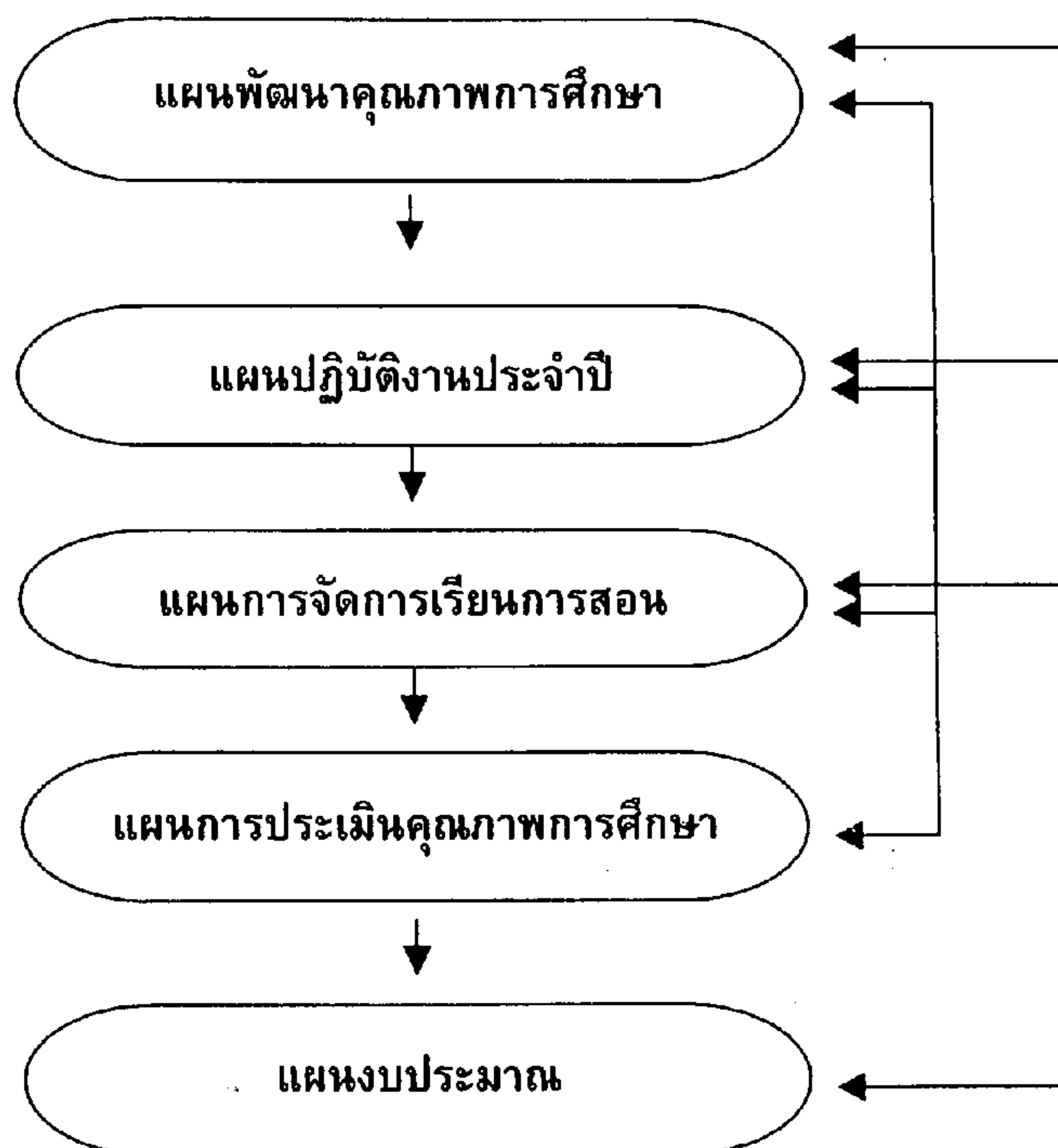
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 17 – 49) ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

2.2 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan –P)

การวางแผนเป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำธรรมนูญ สถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 3 – 5 ปี

เพื่อให้การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่างๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนงบประมาณทั้งรายรับและ รายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งแผนต่างๆ มีความเชื่อมโยงกันดังที่แสดงไว้ในภาพประกอบ 3 ดังนี้

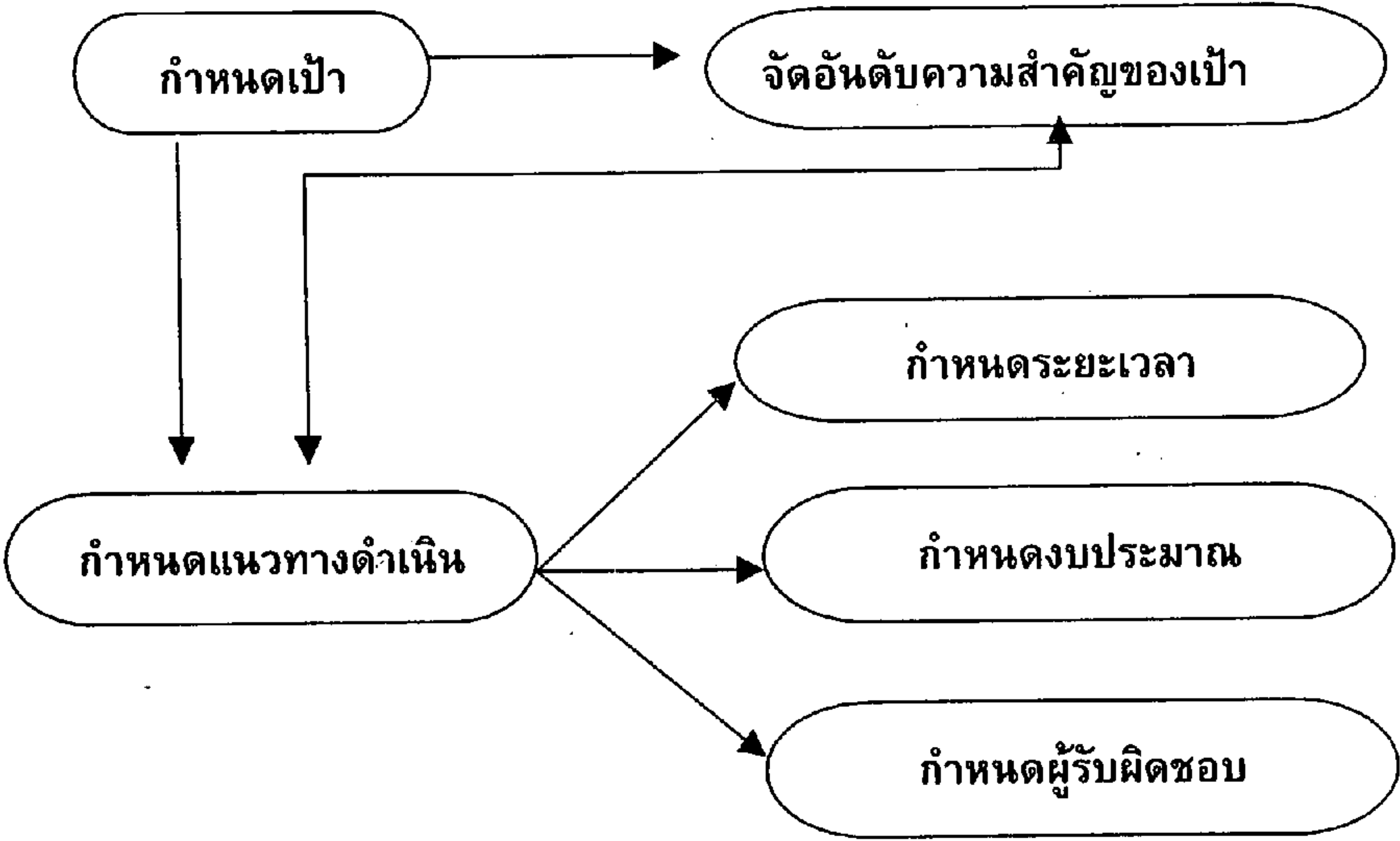
ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 18.

จากภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่างๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แผนต่างๆ ดังกล่าวแม้จะมีหลายแผนแต่ที่แท้จริงแล้วเป็นแผนใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่างๆ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน โดยตลอดกล่าวคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นระยะสั้น ว่ากันภายใน 1 ปี สถานศึกษามีเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินไปพร้อมกันด้วย เพื่อใช้กำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควร

สอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติใช้ในการดำเนินในชีวิตประจำวันของผู้บริหารครูและนักเรียน นอกจากนี้ ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับรายจ่ายของสถานศึกษา

ขั้นตอนการวางแผน ในการวางแผนใดๆ ก็ตามมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญคือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ ดังที่แสดงไว้ในภาพประกอบ 4 ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการวางแผน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. หน้า 19.

จากภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการวางแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มี 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย

1. การกำหนดเป้าหมาย

การวางแผนควรเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายที่แสดงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนธรรมนูญสถานศึกษา และใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้นก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผล การกำกับตรวจสอบ และการรายงาน

การกำหนดเป้าหมายอาจทำได้โดยมีวิธีการ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผนข้อมูลต่างๆที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือ

1.1.1 เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลัก ที่ เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคมและประเทศ ได้แก่ ความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาของไทย ตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของต้นสังกัด และมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เป้าหมายหรือมาตรฐานที่เป็นความต้องการของส่วนรวมดังกล่าว เป็นเป้าหมายที่ควรเกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ เรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการทำงาน และมีความรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นต้น

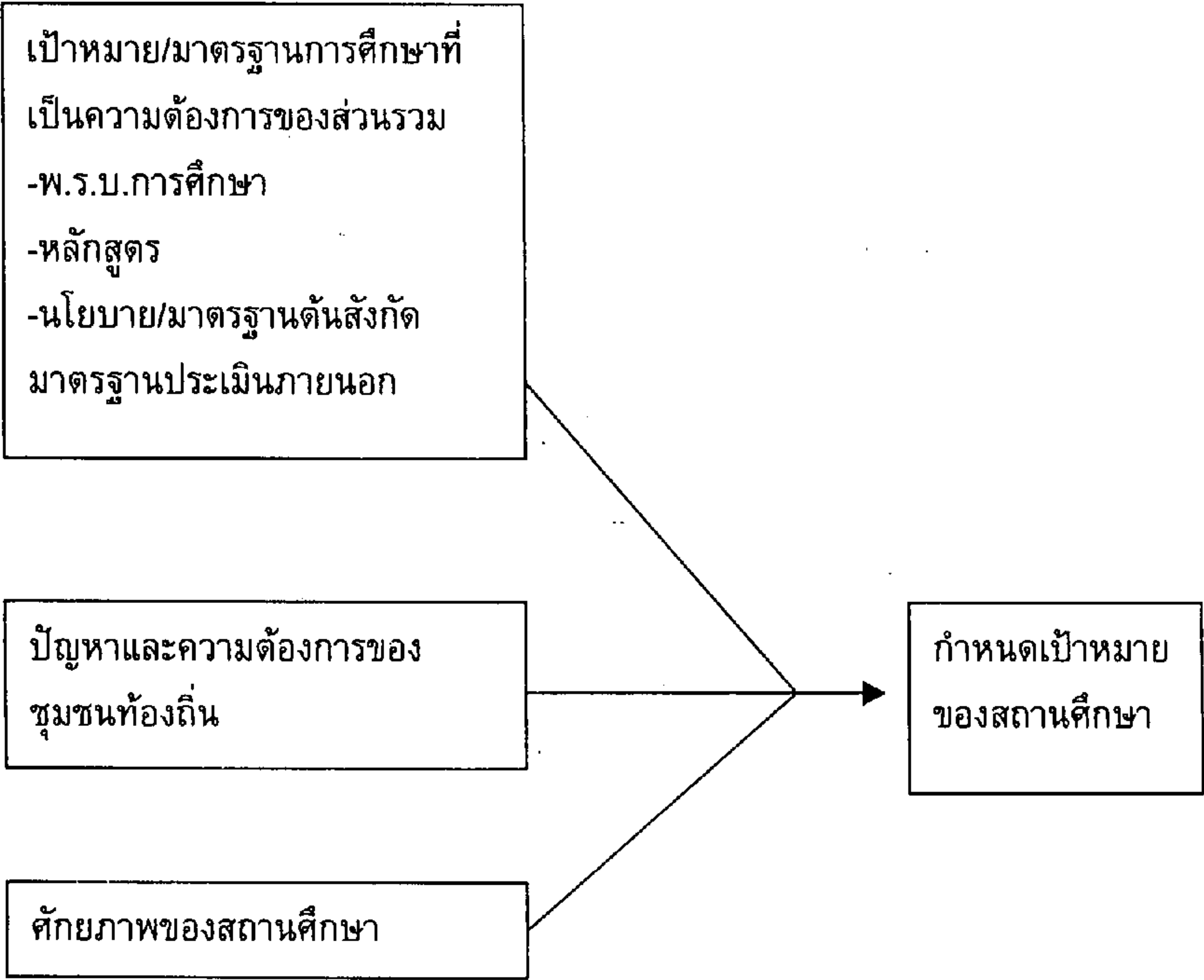
1.1.2 สภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและชุมชน ทั้งในด้านสภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการและแนวโน้มการพัฒนา ซึ่งเป็นเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะสำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เช่นสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนชาวจีน ธุรกิจการค้า อาจกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับความรู้ทางภาษาจีน และทักษะทางธุรกิจ สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนเกษตรกรรม ก็อาจกำหนดเป้าหมาย หรือมาตรฐานเฉพาะเกี่ยวกับความรู้และทักษะทางการเกษตร และสหกรณ์เกษตร เป็นต้น

1.1.3 ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ที่แสดงสภาพของสถานศึกษาตามความเป็นจริง ได้แก่สถิติข้อมูลพื้นฐานที่แสดงสภาพทั่วไป ศักยภาพ หรือความสามารถทางด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นการสำรวจหรือประเมินตนเองเบื้องต้น เพื่อให้ทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องการปรับปรุงของสถานศึกษาของตน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง โดยกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อพัฒนาต่อไป

1.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น และการสังเคราะห์เพื่อประสานความต้องการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจ สามารถวางแผน และทำงานได้ง่ายขึ้น

ก็จะสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามเป้าหมายนั้น ไปใช้ในการรายงานหรือตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือฝ่ายต่างๆได้พร้อมกัน เช่น การกำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ ก็จะสอดคล้องและตอบสนองความต้องการของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตร มาตรฐานของต้นสังกัด ความต้องการของชุมชน และพร้อมที่จะรับการประเมินภายนอกได้ด้วย เป็นต้น

การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เขียนเป็นภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 22.

2. การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย

การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่างๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ในการพัฒนาเป้าหมายนั้นๆ ให้เหมาะสม สถานศึกษาบางแห่งที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มเติม นอกเหนือจากเป้าหมายหรือมาตรฐานของต้นสังกัดและมาตรฐานประเมินภายนอก ซึ่งเป็น มาตรฐานหลักที่ทำอยู่แล้ว อาจไม่เห็นความจำเป็นของการจัดอันดับความสำคัญ ก็อาจข้าม ขั้นตอนนี้ไปได้ แต่สำหรับสถานศึกษาที่มีความต้องการเฉพาะของชุมชนท้องถิ่น และของ สถานศึกษาเพิ่มขึ้นหลายเป้าหมาย หรือสถานศึกษาบางแห่งที่มีบุคลากรและทรัพยากรจำกัด อาจใช้การจัดอันดับความสำคัญเป็นเทคนิคที่ช่วยตัดสินใจให้การทำงานมีประสิทธิภาพ โดย อาจมุ่งดำเนินการบางเป้าหมายหลักก่อน แต่เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายอื่น ตามมาพร้อมกันไปด้วย ตัวอย่างภาพประกอบ 6 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายของ สถานศึกษา ดังนี้

ประเด็นเพื่อ พิจารณา เป้าหมาย	ความ ต้องการของ ส่วนรวม ระดับ ประเทศ (20 คะแนน)	เป็นเรื่องเร่ง ด่วน (20 คะแนน)	เป็นพื้นฐาน ที่นำไปสู่การ พัฒนาเป้า หมายอื่น (20 คะแนน)	ผู้เรียนได้ ประโยชน์ (20 คะแนน)	เป็นความ ต้องการของ สถานศึกษา (20 คะแนน)	คะแนนรวม (100 คะแนน)	อันดับความ สำคัญ
1.							
2.							
3.							

ภาพประกอบ 6 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายของสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 58.

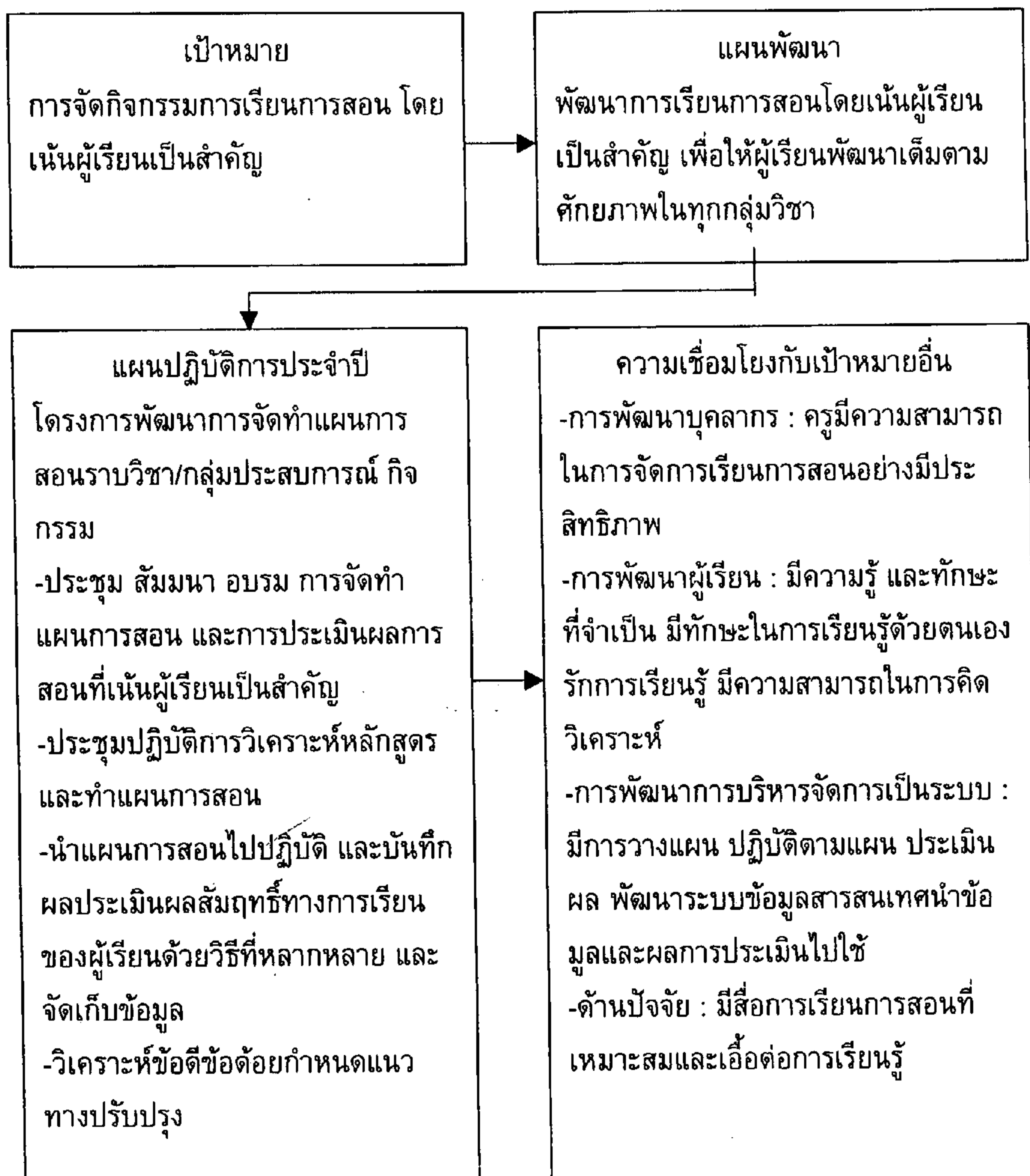
การให้คะแนนเป้าหมายตามตัวอย่าง ควรพิจารณาให้คะแนนแต่ละประเด็นตามแนว
ตั้งก่อน เช่น สถานศึกษา ก. มีเป้าหมายของสถานศึกษา 14 เป้าหมาย ก็ให้นำแต่ละเป้าหมาย
มาพิจารณาให้คะแนนในประเด็น “ความต้องการของส่วนรวมระดับประเทศ” ทีละเป้าหมาย
จนครบทั้ง 14 เป้าหมาย แล้วจึงพิจารณาให้คะแนนทีละประเด็น “เป็นเรื่องเร่งด่วน” ต่อไป
ทำเช่นนี้จนครบทุกประเด็น หลังจากนั้นจึงรวมคะแนนในแนวนอนของแต่ละเป้าหมายใน

ทำเช่นนั้นจนครบทุกประเด็น หลังจากนั้นจึงรวมคะแนนในแนวนอนของแต่ละเป้าหมายในช่องขวาสุด เป้าหมายที่ได้คะแนนรวมมากที่สุดเป็นเป้าหมายที่มีอันดับความสำคัญเป็นอันดับที่หนึ่งและเรียงไปตามลำดับของคะแนนรวมที่ได้

เมื่อคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ร่วมกันพิจารณาให้คะแนนในแต่ละประเด็นแล้ว รวมคะแนน คะแนนรวมที่ได้จะช่วยในการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น แต่อาจนำเหตุผลอื่นมาพิจารณาประกอบในการจัดอันดับ เช่น เป้าหมายที่ได้คะแนนสูงเพราะเป็นความต้องส่วนรวมของประเทศและเป็นเรื่องเร่งด่วน แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมายหรือมาตรฐานนั้น พบว่ามีมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวดีอยู่แล้ว เพียงแค่รักษาไว้อย่าให้ตกต่ำกว่าเดิม ก็อาจปรับอันดับความสำคัญโดยนำเป้าหมายอื่นที่ได้คะแนนใกล้เคียงกันแต่เป็นเป้าหมายที่มีจุดด้อยต้องการพัฒนามาก มาเป็นเป้าหมายที่มีอันดับความสำคัญมากกว่าก็ได้

3. การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือ การนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรมมาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ให้มีความชัดเจน แสดงเป็น แผนภูมิแนวทางการคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่นดังที่แสดงไว้ใน ภาพประกอบ 7 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิแนวความคิดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้
บรรลุเป้าหมายที่ต้องการและเชื่อมโยงหรือหลอมรวมกับเป้าหมายอื่น
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 25.

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นแนวคิดโครงการที่จะบรรลุเป้าหมาย คือการพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องพัฒนาปัจจัยที่สำคัญคือครู ให้ความรู้ความสามารถ และมีความกระตือรือร้น ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง ซึ่งการที่ครูจะมีคุณสมบัติดังกล่าวได้นั้น ครูจะต้องมีความเข้าใจและมีความรับผิดชอบบริหารงาน ในส่วนที่เป็นภาระหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ จะต้องมีการจัดทำแผนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความเข้าใจการทำงาน ทั้งระบบ เพราะต้องคิดวิเคราะห์เพื่อวางแผนเอง ต้องคิดกิจกรรมและหาวิธีจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำงานตามที่ตนเป็นผู้กำหนด บันทึก ประเมินผล และนำผลไปปรับปรุงเพื่อวางแผนใหม่ในระยะต่อไป

4 การกำหนดระยะเวลา

ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆในแผนด้วยการกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อนหรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่กำกับดูแล จะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด ดังตัวอย่างการกำหนดระยะเวลาการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมในแผน

5 การกำหนดงบประมาณ

ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่างรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน หรือกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใคร

กล่าวโดยสรุปในการวางแผน เป็นการเตรียมการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและ ทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2.3 การดำเนินการตามแผน (Do - D)

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้โดยในระหว่างการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข ดังนี้

2.3.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแผน

2.2.3 ให้การนิเทศ ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่างๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศ หรือส่งบุคลากรเข้าอบรม

ในระหว่างการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้ หรือมีปัญหาหรือไม่หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การกำกับติดตามการปฏิบัติงานมีหลายวิธี เช่น ผู้บริหารอาจติดตามด้วยการสอบถามเป็นรายบุคคล จัดประชุมกลุ่ม หมวด ฝ่าย หรือให้แต่ละบุคคล กลุ่ม หมวด ฝ่าย รายงานความก้าวหน้าของการทำงานเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยอาจรายงานด้วยปากเปล่าหรือจัดทำรายงานเสนอ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล กลุ่ม หมวด ฝ่าย และในแต่ละเดือนอาจมีการพิจารณาว่า บุคคล กลุ่ม หมวด ฝ่ายใดมีผลการดำเนินงานดีเยี่ยม เป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนด ซึ่งอาจมีการให้รางวัลเล็กๆ น้อยๆ เป็นการให้กำลังใจ

กล่าวโดยสรุปการปฏิบัติตามแผน ผู้บริหารต้องส่งเสริม สนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร กำกับ ติดตามและให้การนิเทศ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเองและทักษะต่างๆ

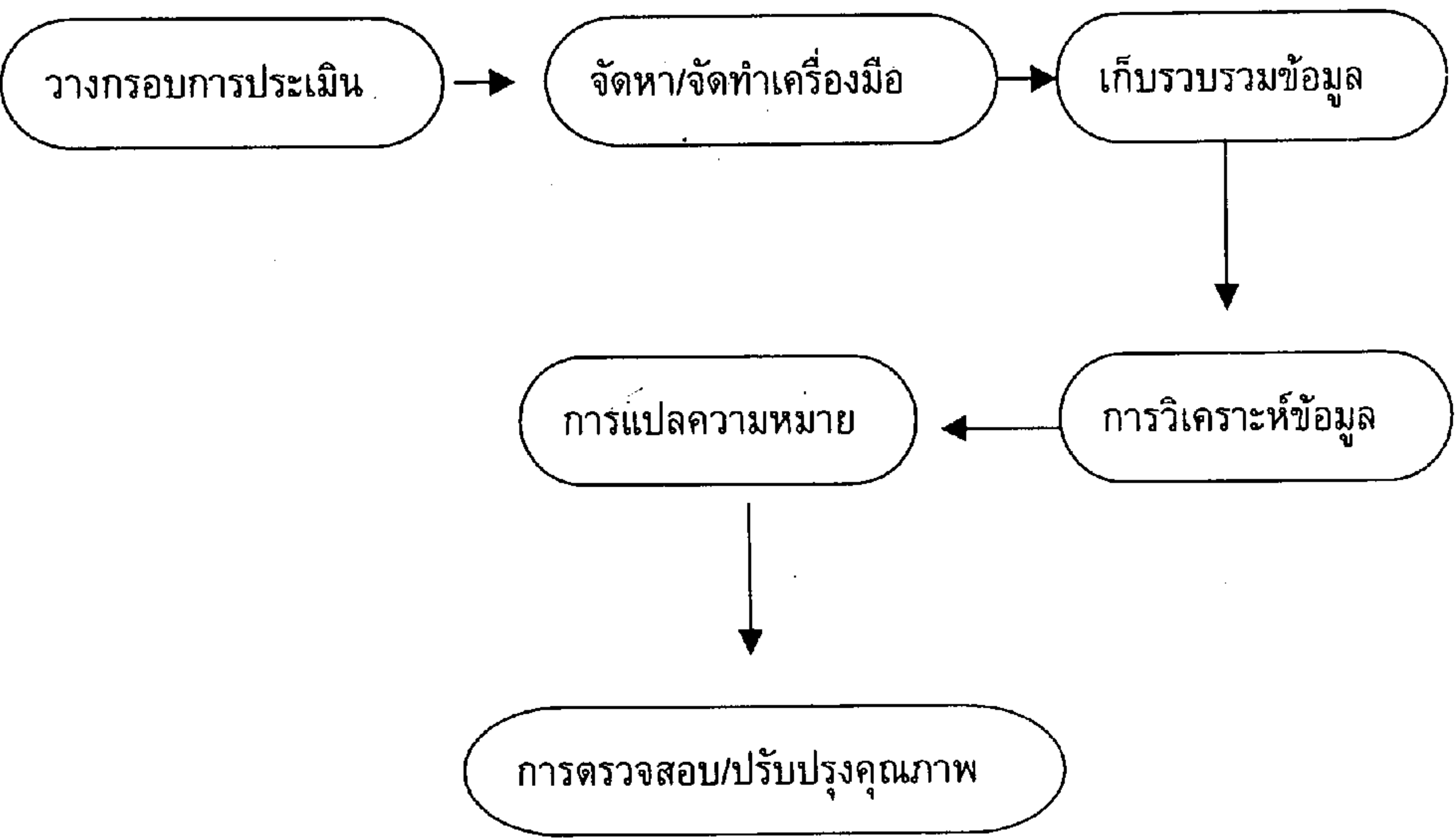
2.4 การตรวจสอบประเมินผล (Check – C)

การประเมิน เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมามีบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจกระบวนการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่วิธีที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้ว โดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงาน หรือการบ้าน

ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ หรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาก็จะต้องมีการประเมินสรุปรวมเพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานระยะต่อไป

การตรวจสอบประเมินผลภายใน ตามพื้นฐานแนวคิดของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Evaluation) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30) พบว่ากิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางกรอบการประเมิน การจัดหา จัดทำ เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และการตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพประกอบ 8 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิกิจกรรมการตรวจประเมินผลภายในสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 30.

จากภาพประกอบ 8 กิจกรรมการตรวจประเมินผลภายในสถานศึกษา มีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

2.4.1 การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบการในการประเมินเป็นอย่างไร โดยการกำหนดกรอบการประเมินอาจพิจารณาประเด็นต่างๆดังที่จะเสนอในภาพประกอบ 9 ต่อไปนี้

เป้าหมาย/มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน	ช่วงเวลาที่จะประเมิน	ผู้รับผิดชอบประเมิน
.....							

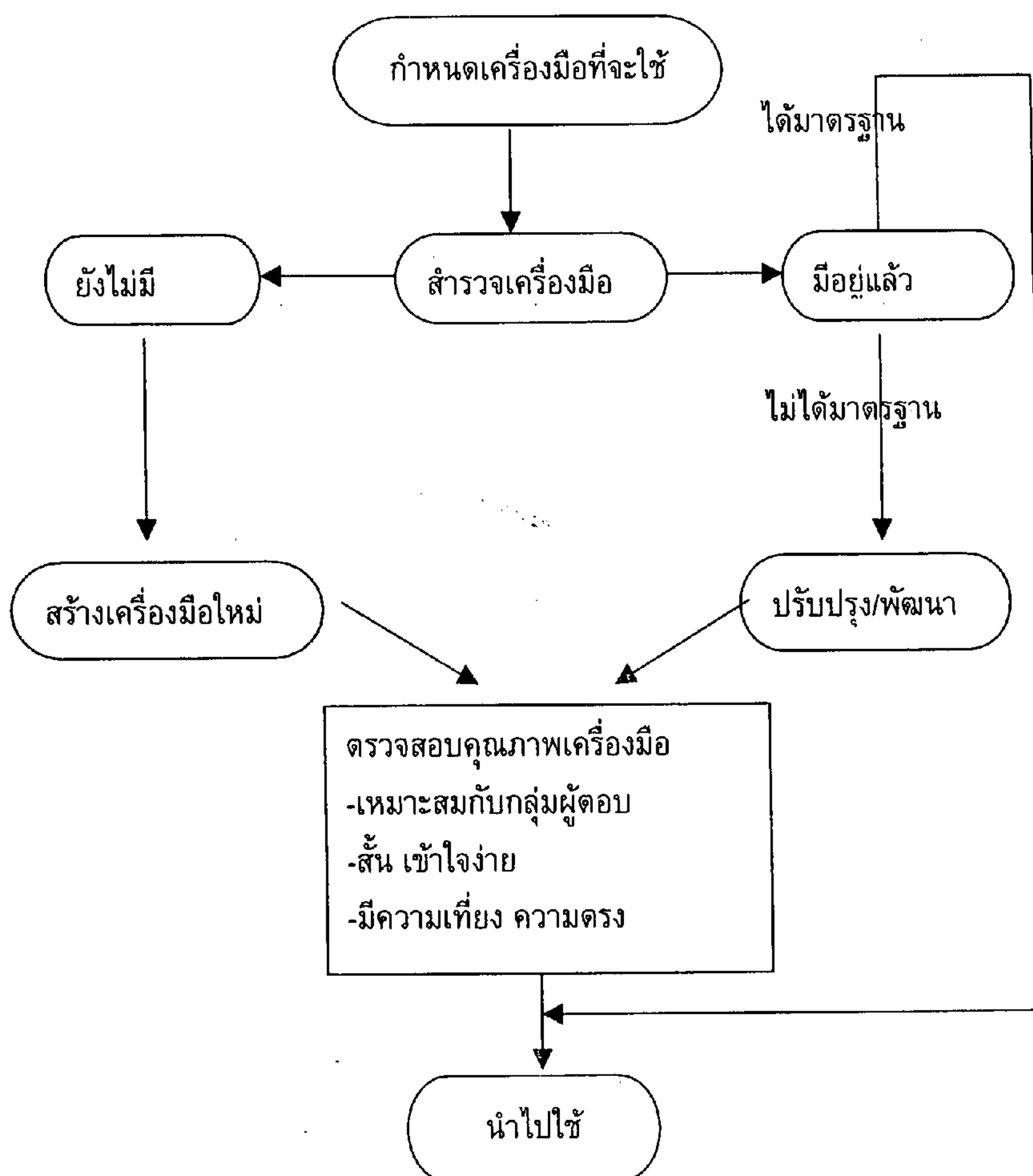
ภาพประกอบ 9 การกำหนดกรอบการประเมิน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. หน้า 31.

จากภาพประกอบ 9 การกำหนดกรอบการประเมินจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพ หรือมาตรฐานการศึกษาที่ระบุในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรประเมินอะไร เรื่องใด มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจดูว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูงที่ใช้วัดสุขภาพทางกายของผู้เรียนก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูล หรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัยก็ต้องเก็บใหม่โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมิน เพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร

2.4.2 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จัดหา/จัดทำเครื่องมือโดยมีขั้นตอนที่จะนำเสนอในภาพประกอบ 10 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 10 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 32.

การประเมินผลภายในสถานศึกษาอาจใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนดเครื่องมือที่จะต้องใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น วัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือหลัก และใช้เครื่องมืออื่นๆประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของนักเรียน การตั้งคำถามใน ห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม อาจใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด เป็นต้น

เครื่องมือที่กำหนดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดทำใหม่ทั้งหมด ให้สำรวจดูว่ามีเครื่องมือดังกล่าวแล้วหรือยัง ถ้ามีอยู่แล้วและเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เช่น มีข้อสอบมาตรฐานที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก็สามารถนำไปใช้ได้เลย แต่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานก็ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ โดยการนำไปทดลองและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

ในกรณีที่เครื่องมือวัดเรื่องเดียวกันมีหลายชุดเพราะมีหลายคนทำ ก็ร่วมกันนำเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุง/พัฒนาให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน แล้วนำไปใช้ร่วมกัน ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างมีเครื่องมือที่ใช้ไปคนละทิศคนละทาง

ในกรณีที่สถานศึกษาสำรวจพบที่ยังไม่มีเครื่องมือ จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่แล้วจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ และนำผลมาปรับปรุงก่อนใช้จริง

การสร้างและการปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าผลที่ได้ตรงกับความเป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่ นอกจากนั้นควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือ นั้นกับกลุ่มคนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ถ้าเป็นเด็กเล็กไม่สามารถเขียนตอบคำถามยาวๆได้ ก็ควรใช้วิธีพูดคุยกัตั้งคำถามง่ายๆสั้นๆ หรือถ้าเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองก็ควรดูระดับการศึกษาและประเด็นที่จะถามในเครื่องมือด้วย เพื่อสร้างเครื่องมือให้เหมาะสม ถ้าผู้ตอบเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือได้ก็อาจใช้แบบสอบถามที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ภาษาวิชาการ ถ้าเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นต้น นอกจากนั้น ประเด็นคำถามควรเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถให้ข้อมูลได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 33)

เครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายในการตอบ ไม่รบกวนเวลา และไม่เป็นการะกับการให้ข้อมูล ต้องพยายามหลอมรวมเครื่องมือให้สามารถวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกันด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน หากเป็นข้อคำถามก็พยายามใช้ข้อคำถามให้น้อยเท่าที่จำเป็น การใช้เครื่องมือมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้ข้อมูลไม่อยากตอบ และเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้เก็บข้อมูล

นอกจากนั้นควรคำนึงอยู่เสมอว่าผลงานของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็กเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความ

สามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญก็คือตัวครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ครูควรจะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักผู้เรียนทุกคน และรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยครูควรมีเครื่องมือ เช่นแบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม หรือประเด็นหลักในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยการสังเกตและการวิเคราะห์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 34)

2.4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจพิจารณาจากประเด็นและแนวทางการเก็บข้อมูล ดังภาพประกอบ 11 ต่อไปนี้

การรวบรวมข้อมูล	- ใช้ข้อมูลที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว - เก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูลที่ต้องการ - เก็บจากหลายๆแหล่ง เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ
ช่วงเวลาเก็บข้อมูล	- เก็บตามเวลาที่สอดคล้องกับการทำงานตามปกติ - ข้อมูลที่เก็บได้ตลอดเวลา เช่นพฤติกรรมของ นักเรียน - ข้อมูลที่เก็บเป็นระยะๆ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง เก็บ ภาคเรียน ละครั้ง หรืออาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง เก็บปีละครั้ง - ในช่วงเวลาเดียวกัน ไม่ควรระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างพร้อมกัน จำนวนมาก
ความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมาย	- ข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคลต้องเก็บข้อมูลทุกคน - ข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษา หรือข้อมูลจากผู้ปกครอง ชุมชน เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง

ภาพประกอบ 11 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 36.

ในการเก็บข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดที่มีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผลวิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย เช่น คะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ใช้ผลการสอบปลายภาคเรียนซึ่งจะช่วยลดภาระงานได้

สถานศึกษาควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูล ให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง อาจจะให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญประชุม หรือ น้าหนักและส่วนสูง ก็ให้ครูประจำชั้นหรือครูพลศึกษาจัดเก็บ เป็นต้น สิ่งที่ไม่ควรทำคือ ระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างในช่วงเวลาเดียวกันจำนวนมาก จนเป็นภาระของผู้จัดเก็บข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ครูสังเกตพฤติกรรม และวิเคราะห์ผลงานของเด็กตามแบบสังเกตพฤติกรรม ครูทุกคนสามารถทำได้ตลอดเวลา และในระหว่างที่สังเกตและวิเคราะห์ก็บันทึกข้อมูลไปได้เรื่อยๆ โดยอาจจะสรุปเพื่อรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่ตกลงหรือที่กำหนดในแผนร่วมกัน เมื่อพบสิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรือเป็นปัญหาของของผู้เรียน จะได้ปรับปรุงแก้ไข และให้การช่วยเหลือได้ทันที ทั้งนี้ ครูที่สอนผู้เรียนกลุ่มเดียวกันควรพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อหาทางแก้ไขและช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกัน

ส่วนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่างๆ นั้น คณะกรรมการจะต้องร่วมกันพิจารณาและวางแผนอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เก็บได้เร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย

การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลายๆ แหล่งเพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล และทำให้ได้สารสนเทศในมุมมองต่างๆ แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลอาจเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เช่นในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ก็สามารถเก็บข้อมูลจากครู และผู้ปกครอง เพื่อดูความสอดคล้องของข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจะครอบคลุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ถ้าต้องการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนหรือครู เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ก็ควรที่จะเก็บข้อมูลของทุกคนแล้วประเมินเป็นรายบุคคลแต่ถ้าต้องการประเมินในภาพรวม หรือเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองหรือชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับ การบริหาร การจัดการเรียนการสอนทั่วไป ก็สามารถใช้วิธีสุ่มตัวอย่างได้

สถานศึกษาควรวางระบบการเก็บข้อมูลให้ดี ทั้งข้อมูลที่มีอยู่แล้วและข้อมูลที่เก็บใหม่ เพื่อง่ายต่อการนำมาใช้ การเก็บข้อมูลอาจยุ่งยากในปีแรกๆ แต่ปีต่อไปจะสะดวกขึ้น

2.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกัน พิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำมาใช้ ซึ่งอาจมีกรอบการวิเคราะห์ดังที่นำเสนอในภาพประกอบ 12 ต่อไปนี้

ระดับการวิเคราะห์	ผู้วิเคราะห์	ช่วงเวลาที่วิเคราะห์
รายบุคคล	ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา	ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุงเป็นรายบุคคล
ระดับชั้น/หมวดวิชา/กลุ่มประสบการณ์	หัวหน้าระดับชั้น/หมวดวิชา นำผลการวิเคราะห์ของครูประจำชั้น/ประจำวิชามาวิเคราะห์	ภาคเรียนละครั้งเป็นอย่างน้อยหรือแล้วแต่จะกำหนด
ระดับภาพรวมของสถานศึกษา	คณะกรรมการ/คณะทำงานที่รับผิดชอบ	ตามที่คณะกรรมการ/คณะทำงานกำหนดอาจจะภาคเรียนละครั้งหรือปีละครั้ง

ภาพประกอบ 12 ตัวอย่างกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 38.

2.4.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะเป็นผู้รับผิดชอบ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต และการตรวจวิเคราะห์ผลงานหรือพฤติกรรม เพื่อดูจุดเด่น จุดที่ต้องการปรับปรุงของผู้เรียนเป็นประจำอยู่แล้วซึ่งผลที่ได้จากข้อมูลดังกล่าวครูสามารถนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ตลอดเวลา และเมื่อปิดภาคเรียน หรือเมื่อถึงกำหนดเวลาที่จะประเมิน หรือรายงานข้อมูลในภาพรวม ครูก็นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการประเมินหลายๆ ครั้งมาสรุปเพื่อแสดงให้เห็นจุดเด่น จุดที่ต้องการปรับปรุงของผู้เรียนแต่ละคนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้แต่ละตัว

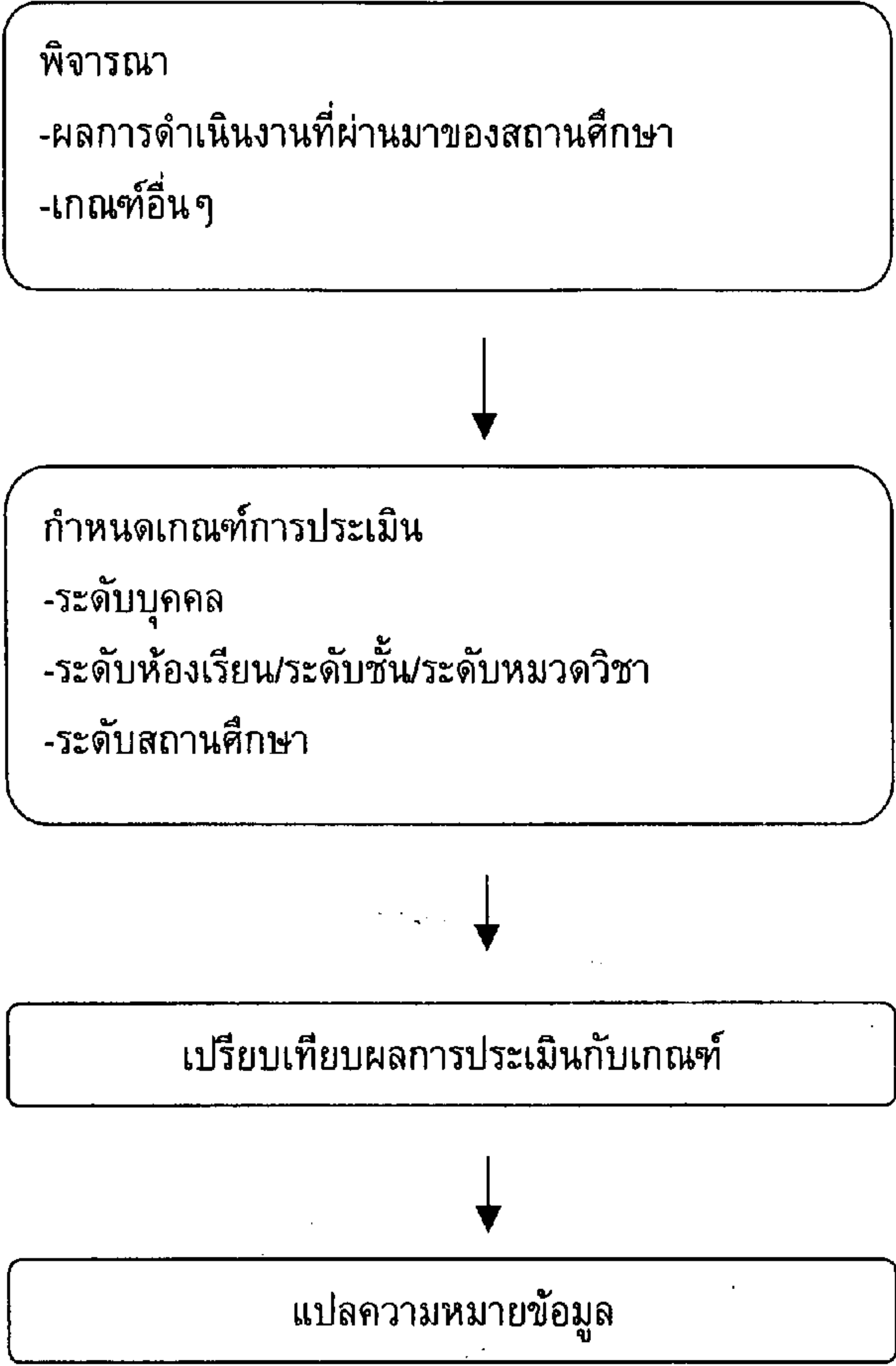
หลังจากนั้น ครูผู้สอนก็รายงานข้อมูลไปให้ครูประจำชั้นหรือหัวหน้าหมวดวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนจากครูหลายๆ คนที่สอนผู้เรียนคนเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน โดยใช้วิธีการเดียวกันนี้ ข้อมูลดังกล่าวสามารถส่งกลับไปเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูผู้สอนนำไปพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และใช้เป็นข้อมูลสำหรับใช้วิเคราะห์ผลในภาพรวมของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการต่อไป

2.4.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเรียนในภาพรวม ซึ่งอาจจะเป็นการวิเคราะห์ระดับห้องเรียน ระดับหมวดวิชา ระดับสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาลักษณะของข้อมูลเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ อาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เช่น การบรรยายลักษณะของพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในการประเมินก็อาจจะเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมากับปัจจุบัน เพื่อดูความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

2.4.5 การแปลความหมาย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดั้งนั้นตอนที่นำเสนอในภาพประกอบ 13 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 13 ขั้นตอนการแปลความหมาย
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. หน้า 43.

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถานศึกษา ประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วยในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อน เพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อยปรับให้สูงขึ้น

การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้นกำหนดเป็นระดับๆ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน ระดับชั้น ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา

2.4.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบ ในระหว่างการนิเทศ และประชุมร่วมกับคณะกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องเชื่อถือได้

กล่าวโดยสรุปการตรวจสอบประเมินผล ต้องมีการวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล แปลความหมาย ตรวจสอบประเมินเป็นระยะเพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

2.5.การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act – A)

เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ส่งผลให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แปลผล ในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่นครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

2.5.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร

ในระหว่างการดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผล ทั้งในระดับรายบุคคล หรือระดับชั้น หมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานไปได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.5.2 การวางแผนในระยะต่อไป

การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียน หรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขโดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

ผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่า ปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนา ก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป

2.5.3 การจัดทำสารสนเทศ

ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุกๆ ด้าน

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษา ไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียว แล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

กล่าวโดยสรุป การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานเป็นการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร บุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และการวางแผนการปฏิบัติงานในระยะต่อไป

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้

3.1 บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

บุคลิกภาพเป็นส่วนสำคัญของมนุษย์ เป็นสิ่งส่งเสริมหรือขัดขวางความสำเร็จในด้านต่างๆ ไม่ว่าด้านการทำงานหรือในเรื่องการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้สามารถพยากรณ์หรือควบคุมพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ร่วมงานได้ เป็นผลทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ประเภทของบุคลิกภาพ ได้มีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2521 : 6 – 7) ได้ให้แนวคิดว่าการเป็นผู้นำ คือบุคลิกภาพและผลของบุคลิกภาพ ตามแนวคิดนี้ถือว่า ผู้นำเป็นผลของบุคลิกภาพ ผู้นำจะต้องมีบุคลิกภาพและลักษณะพิเศษแตกต่างจากคนอื่น เป็นที่น่ายกย่องนับถือ นำให้ความร่วมมือ การเป็นผู้นำเป็นศิลปะที่จะทำให้ผู้ตามยินยอมให้ความร่วมมือ เชื่อฟัง ยกย่อง และมีความจงรักภักดีและเป็นศิลปะที่จะทำให้ผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ผู้นำต้องการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน การยกย่องหรือด่าทอสมาชิก การแสดงความสนใจในสวัสดิการของสมาชิกประสานงาน

การทำงานของกลุ่ม ให้ร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ เป็นการเกลี้ยกล่อมให้คนอื่นทำตาม มิใช่การข่มขู่ บังคับ หรือใช้อำนาจ

ฟรีดแมน และโรเซนแมน (ยีนยง ไทยใจดี. 2537 : 62 ; อ้างอิงจาก Friedman and Rosenman. 1974 : 86) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็นประเภท ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ A (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคคลที่มีความต้องการ หรือความปรารถนาที่จะมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีความมานะพยายามและตั้งเป้าหมายในการทำงานไว้สูง

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 มีความรีบเร่ง (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำการต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา ขยันขันแข็ง

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทาง ข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ B (Type B Personality) เป็นบุคคลที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ A ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่เดือนร้อน มีความสามารถทางด้านการคิดพิจารณา มีความรอบคอบในการทำงาน และดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ สบาย ๆ

เวอร์จิเนีย (จินดาร์รัตน์ ทองประไพ. 2539 : 14 ; อ้างอิงจาก Virginia. 1982 : 82 – 108) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีพฤติกรรมแบบ A มีดังนี้

1. มีความทะเยอทะยาน (Ambition) หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาของบุคคลที่จะมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีอำนาจ มีตำแหน่งการงานที่สูง มีความมั่งคั่ง ร่ำรวย มีชื่อเสียง และพยายามทุกวิถีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าตนเก่ง เป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จในชีวิต

2. ตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูง (Setting Excesively High Performance Standard) หมายถึง การตั้งเป้าหมายของการทำงานว่า เมื่อลงมือจะทำอะไรต้องทำให้ได้ ทำได้ดีที่สุด ให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพมากที่สุด

3. มีแรงขับในการทำงานสูง (Hard Driving Behavior) หมายถึง การที่บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบ A เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นสูงในการทำงาน ชอบทำงานหนัก มักทำงานตลอดเวลา ทำงานให้ได้จำนวนมากๆ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. ชอบการแข่งขัน (Competition) หมายถึง ลักษณะที่ชอบช่วงชิง ต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่น เพื่อที่จะได้สิ่งที่ต้องการและให้ได้ดีกว่าผู้อื่น

5. มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นลักษณะพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาทำลายทรัพย์สิน ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย หรือบาดเจ็บทางด้านร่างกาย หรือด้านจิตใจอาจจะโดยการใช้วาจาถูกผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นขายหน้า

6. มีความรีบเร่ง (Time Urgency) เกิดจากความรู้สึกที่ถูกกดดันจากเวลาอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบ A จะรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ไม่มีเวลาพอที่จะกระทำสิ่งต่างๆ มักจะมองนาฬิกาเพื่อดูเวลาเสมอ จะทำงานตามแผนงานให้เสร็จตามเวลาที่ตั้งไว้ มีความรีบเร่งตลอดเวลา เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้รับคำยกย่องสรรเสริญเมื่อทำงานสำเร็จตามที่กำหนดไว้ ถึงลักษณะที่ไม่อดทนต่อการรอคอย ใจร้อน ขี้เบื่อรำคาญ ซึ่งความอดทนต่ำมีความสัมพันธ์และทำให้รู้สึกภูมิใจในความสามารถของตนเอง

7. มีความอดทนต่ำ (Impatience) หมายถึงการที่มีความรีบเร่งและถูกกดดันจากเวลา

8. ลักษณะในการสร้างศัตรูกับผู้อื่น (Hostility) หมายถึง ลักษณะชอบแสดงออกในทางข่มขู่ผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย แสดงออกถึงความเป็นศัตรู ต่อต้าน และไม่เป็นมิตร มีความอาฆาตแค้น ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

9. มีลักษณะการพูดและการเคลื่อนไหวเร็ว (Speech and Motor Characteristics) หมายถึง พฤติกรรมการเคลื่อนไหวรวดเร็วแบบเด็ก และมักเคลื่อนไหวกล่อมเนื้อบริเวณใบหน้า และตามร่างกาย เช่น ขมวดคิ้ว พูดเร็ว พูดคล่อง พูดเสียงดัง และมักพูดก่อนที่คู่สนทนาจะพูดจบ กำมือ และกัดฟันเสมอ มักแสดงกริยาฉุนเฉียว เช่น เลิกคิ้ว ยกไหล่ ห่อปาก เป็นต้น

สำหรับลักษณะของผู้มีพฤติกรรมแบบ B จินดาร์ตัน ทองประไพ. (2539 : 14 ; อ้างอิงจาก Virginia. 1982 : 20) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะตรงข้ามกับพฤติกรรมแบบ A กล่าวคือ บุคคลที่มีพฤติกรรมแบบ B จะเป็นคนที่ชอบพักผ่อน ใช้ชีวิตอย่างสบายไม่รีบเร่ง เขาอาจทำงานหนักในบางโอกาสแต่มีแรงขับในการทำงานน้อย จะเป็นคนที่ชอบพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ สบายๆ ไม่เร่งรีบ ไม่ชอบทำงานหนัก และไม่ชอบทำงานในเวลาจำกัด มีแรงขับใน การทำงานน้อย แต่มีความสามารถด้านการคิดพิจารณา มีความรอบคอบมากกว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมแบบ A

กอร์ดอน (เกศนา พันทาเดช. 2543 : 53 ; อ้างอิงจาก Gordon. 1991 : 85) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือบุคลิกภาพ

แบบ A บุคลิกภาพแบบ B ซึ่งโดยทั่วไปบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B จะมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับความต้องการในเรื่องความสัมฤทธิ์ผล ความสมบูรณ์ของงาน การแข่งขัน และความสามารถในการผ่อนคลายอารมณ์ รายละเอียดของบุคลิกภาพ ดังนี้

1.บุคลิกภาพแบบ A (Type A Personality) เป็นบุคคลที่ชอบแข่งขันกับคนอื่น ๆ ตรงต่อเวลา มีความรู้สึกรีบเร่งอยู่ตลอดเวลา (Gordon. 1991 : 85) นอกจากนี้ยังเป็นคนใจร้อน มีความอดทนต่ำ ชอบทำอะไรหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน การเป็นคนที่ทำงานรวดเร็วจึงทำให้ได้ปริมาณของงานมากกว่าคุณภาพของงาน การตัดสินใจไม่ค่อยดีพอเนื่องจากการตัดสินใจที่รวดเร็วจนเกินไป เป็นคนขาดความคิดริเริ่มใหม่ๆ เนื่องจากมุ่งให้ได้ปริมาณของงาน และใช้เวลาว่างอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะคิดหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น (Robbins. 1983 : 96)

2. บุคลิกภาพแบบ B (Type B Personality) เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ A คือเป็นคนที่ทำตัวแบบสบายๆ ทำสิ่งต่างๆ ที่ละอย่าง (Gordon. 1991 : 85) นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยานไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไป พักผ่อนไปไม่รีบร้อน (Robbins. 1983 : 96)

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การแบ่งบุคลิกภาพตามแนวคิดของ กอร์ดอน โดยจะศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียน และครู จะมีพฤติกรรมแบบ A หรือ พฤติกรรมแบบ B และ บุคลิกภาพแบบใดที่จะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เครื่องมือวัดบุคลิกภาพในการวัดบุคลิกภาพของผู้บริหาร และครู ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบวัดที่ ศาสตราจารย์.ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ได้แปลมาจากเครื่องมือวัดบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B (Type A – Type B Self – Test) ที่มีทั้งหมด 7 ข้อ ซึ่งเป็นแบบวัดให้รายงานด้วยตนเอง เพื่อหาว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพแบบ A หรือแบบ B โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการนัดหมาย การแข่งขัน การรีบเร่ง การทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ความอดทนต่อแรงกดดัน การเก็บความรู้สึกและความสนใจในการทำงาน

3.2 ขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน เป็นตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพราะจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความพร้อมในด้านทรัพยากรการบริหารที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 46 – 47) ได้ศึกษาการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศจำนวน 31,419 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ผ่านทุกมาตรฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปริมาณการผ่านมาตรฐานและขนาดของโรงเรียนมีความ

สัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ผ่านมาตรฐานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเกือบทุกระดับการศึกษา

กรมวิชาการ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศักยภาพของนักเรียนทั่วประเทศ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12,969 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11,327 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8,973 คน โดยเปรียบเทียบระดับศักยภาพของนักเรียนตามขนาดของโรงเรียน พบว่าระดับชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีศักยภาพรวมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีศักยภาพรวมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง

เกียรติศักดิ์ ทับจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน คือ มาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานการบริหาร ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และบางรายการที่แตกต่างกัน เช่น ด้านบริหาร ผลการวิจัย พบว่า มีแตกต่างกัน 1 รายการ คือ การจัดข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนตามภารกิจงาน และตรงตามความต้องการ

จากผลการวิจัยดังกล่าวคาดว่า ขนาดของโรงเรียนน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

3.3 ตำแหน่ง

ตำแหน่งผู้บริหาร และครู เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังผลการวิจัยดังนี้

วิชัย ตริเล็ก (2542 : 184) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหาร และครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญ พบว่าผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริหาร ISO ปานกลาง ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันผู้บริหารมีความเห็นในระดับมาก ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหาร และครู จำแนกตามตำแหน่งทางราชการ อายุ และวุฒิการศึกษา มีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอนทุกด้านทั้งนี้เพราะผู้บริหารต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มากกว่าครูผู้สอน ประกอบกันเป็นผู้กำหนดนโยบายและปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบ กฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่สอน โดยลักษณะงานที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความคิดเห็นแตกต่างกัน

สุพัฒน์ พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า

1.ครูโดยส่วนรวมจำแนกตามสภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการดำเนินงาน ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานอยู่ในระดับมาก

2.ครูโดยส่วนรวมจำแนกตามสภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3.ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน และครูที่มีปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนต่อสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

4. ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานโดยส่วนรวม และรายด้าน 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน มากกว่าครูวิชาการโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันแต่ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาการดำเนินงานโดยส่วนรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนและในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนต่อปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

จากผลการวิจัยทำให้คาดว่าตำแหน่งการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน น่าจะมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓ 4.1 งานวิจัยในประเทศ

ชัชวาลย์ ป้อมไชยา. (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การจัดองค์กรบริหารคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และการดำเนินการตามแผน นอกนั้นมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบ คุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร ตามขนาดโรงเรียนโดยส่วนรวมพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และการนิเทศติดตามผลโดยโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางมีผลการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

สุวรรณ ศรีจันทร์แสง (2542 : 131) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องความพร้อมของสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานครในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้สอนประจำในสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่งจำนวน 304 คน พบว่า อาจารย์ผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อระดับความพร้อมไม่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการประชุมอบรม และสัมมนาเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อความพร้อมในการนำระบบประกันคุณภาพมาประยุกต์ใช้แตกต่างกัน

เกรียติศักดิ์ ทับจันทร์ (2543 : 121) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยเฉลี่ยมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

สมกุล ถาวรกิจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ พบว่าการศึกษารองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือการบริหารและการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต มีองค์ประกอบย่อย 38 องค์ประกอบ ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และตัวบ่งชี้คุณภาพ 112 ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมระดับปานกลางและมาก และพบว่ารูปแบบการประกันคุณภาพประกอบด้วยหลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ วิธีดำเนินการ

ประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้ดีมาก

✓ กาญจนา เวชวิฐานและคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่าโดยภาพรวมโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบรายด้านตามขนาดโรงเรียน ในด้านการศึกษาและการเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของกรมสามัญศึกษา และด้านความรู้ความสามารถเรื่องการประเมินผล พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านนั้นๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

✓ นวลจันทร์ ลักษิตานนท์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่าความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดกลางมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้ดังนี้

✓ มาสเตอร์สัน (Masterson. 1985) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของครู และผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานที่เป็นจริง และในอุดมคติของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของงานที่ผู้บริหารให้แก่งานประจำวัน และผู้บริหารคิดว่าควรจะทำในงานประจำวันครูผู้สอน และผู้บริหารมีความคิดเห็นเหมือนกันว่า การปฏิบัติงานในปัจจุบันที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญคือการประเมินการเรียนของนักเรียนและการจัดหาทรัพยากรที่ต้องการครูผู้สอนและผู้บริหาร แสดงความคิดเห็นว่า หน้าที่การประเมินผลของคณะครู การสร้างบรรยากาศในองค์การ ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร การสื่อสารของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควรเน้นมากกว่าปัจจุบัน

สเน็ด (Sneed. 1996 : 184) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนในการปรับปรุงโรงเรียนที่น่าสนใจ โดยส่วนการศึกษาของนิวยอร์ก ได้ริเริ่มปรับปรุง

โรงเรียนโดยสมัครใจ ใช้กระบวนการที่เรียกว่า การตรวจสอบคุณภาพ กระบวนการนี้ ถูกกำหนด โดยโรงเรียนที่สนใจจะพัฒนาตนเอง และมีการกำหนดแนวทางการตรวจสอบตนเอง โดยใช้การ สังเกต สัมภาษณ์ ผู้สนับสนุนโรงเรียนที่อยู่ในชุมชน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน กระบวนการ SQR ทำให้โรงเรียนได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว การศึกษาค้างนี้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการตรวจสอบ คุณภาพของโรงเรียนมีผลทำให้โรงเรียนได้ปรับปรุงตนเอง

เนวิลล์ (Neville. 1999 : 167) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพ และการวางแผนปรับปรุงในโรงเรียนประถมศึกษา 2 โรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนของรัฐอิลลินอยส์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผลการศึกษาพบว่า 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกันด้วยการประกันคุณภาพและการวางแผนที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ในด้านความร่วมมือ และเพิ่มความมั่นใจในการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนอย่างเป็นวัฏจักร 2) โครงการของรัฐไม่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องเทคโนโลยี 3) การสนทนาเรื่องหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการสังเกต และ เป็นโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนในการประกันคุณภาพ

✓ บรูคส์ (Brooks. 1999 : 115) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพและการวางแผนปรับปรุงการศึกษาของนักเรียนที่ได้รับการศึกษาพิเศษในรัฐอิลลินอยส์ โดยศึกษาจาก 96 โรงเรียนที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบภายนอก การศึกษานี้พบว่า 1) โรงเรียน 18 โรงเรียน ได้รับการตรวจสอบภายนอกและล้มเหลวในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน 2) โรงเรียน 61 โรงเรียน มีการจัดการศึกษาพิเศษ โดยรายงานจากคณะทำงานภายนอก 3) นักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญ และนักการศึกษาทั่วไป มีความเชื่อว่าสามารถจะวางแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียนและตอบสนองโรงเรียนได้อย่างดี

✓ ฮาร์เปอร์ (Harper. 2000 : 189) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของทีมงานในการประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนระดับกลาง ผลการศึกษาพบว่า 1) การวางแผนเป็นทีม ทำให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น และทีมงานมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนในแนวใหม่ 2) การทำงานเป็นทีม การสร้างความตระหนักให้แก่ครูใหญ่ของแต่ละสถานศึกษาในการเป็นผู้นำกระบวนการเปลี่ยนแปลง 3) การวางแผนพัฒนาการประกันคุณภาพแนวใหม่ของโรงเรียนต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ส่งผลกระทบต่อเทคนิควิธีสอน

✓ เอเดรีย (Atria. 2000 : 144) ได้วิจัยเรื่อง ผลกระทบของการประกันคุณภาพของ รัฐอิลลินอยส์ และกระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโก ที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน การศึกษาค้างนี้เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ และ กระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโกที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวางแผนเพื่อปรับปรุงและประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ ส่งผลในทางบวก ต่อทัศนคติของครูที่มีต่อการปรับปรุงโรงเรียน

✓ จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประถมศึกษา มีการปฏิบัติในระดับค่อนข้างมาก แต่ยังมีความหลากหลายแตกต่างกันบ้างตาม สถานภาพของผู้บริหารและครูผู้สอน และโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการผ่าน เกณฑ์มาตรฐานและศักยภาพของนักเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จะผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และ นักเรียนมีศักยภาพสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ในเกือบทุกระดับ การศึกษา ด้านความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูมี ความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน สภาพการ ประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาการประกันคุณภาพส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี เขต 2 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 592 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 66 คน ครู จำนวน 526 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 15 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง 25 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ 26 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก 77 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง 204 คน ครูผู้สอนโรงเรียน ขนาดใหญ่ 245 คน จำนวนโรงเรียนโรงเรียน 52 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 15 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 23 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี เขต 2 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการดังนี้

2.1 วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ทั้งหมดทุกโรงเรียนจำนวน 66 คน

2.2 ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ ขนาดของโรงเรียนเป็นระดับชั้น หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนโดยการเทียบสัดส่วน จำแนกเป็น ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก 25 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลาง 65 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ 78 คน รวมครูผู้สอน 168 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	15	15	77	92	15	15	25	40
ขนาดกลาง	23	25	204	229	23	25	65	90
ขนาดใหญ่	14	26	245	271	14	26	78	104
รวม	52	66	526	592	52	66	168	234

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย ศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ลักษณะของ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบ ชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน 2 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B โดยพัฒนาจากแบบสอบถามที่ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ แปลมาจากเครื่องมือวัด Type A – Type B Self – Test ของ เฟรดแมนและโรเซนแมน (เกศนา พันทาเดช. 2543 : 61) ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่จำแนกตามความหมายของคำที่แตกต่างกัน จำนวน 7 ข้อ แต่ละข้อจะแบ่ง คะแนนออกเป็น 8 ระดับ เมื่อรวมคะแนนได้เท่าไรให้คูณด้วย 3 แล้วแปลความหมายดังนี้

ถ้าได้ต่ำกว่า 100 แสดงว่ามีบุคลิกภาพแบบ B

ถ้าได้ค่าตั้งแต่ 100 ขึ้นไปแสดงว่ามีบุคลิกภาพแบบ A

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ตามแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักคะแนน และมาตราส่วนประมาณค่าจัดอันดับ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่มีความเห็นน้อยที่สุด ถึงระดับที่มีความเห็นมากที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ความคิดเห็นที่มีต่อผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act)

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในเรื่อง ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำใช้แบบสอบถามที่ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ แปลมาจากเครื่องมือวัด Type A – Type B Self – Test ของเฟรดแมน และโรเซนแมน (เกศนา พันทาเดช. 2543 : 60 ; อ้างอิงจาก Friedman and Rosenman. 1974) ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ที่จำแนกตามความหมายของคำที่แตกต่างกัน จำนวน 7 ข้อ แต่ละข้อจะแบ่งคะแนนออกเป็น 8 ระดับ

1.3 ตอนที่ 3 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยสร้างให้ครอบคลุมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ การวางแผนปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

1.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใน 4 ด้าน คือ การวางแผนปฏิบัติงาน การดำเนินการ
ตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

2. นำแบบสอบถามทั้งฉบับเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง
ของเนื้อหา ภาษาที่ใช้สร้างแบบสอบถาม ให้คำแนะนำเพิ่มเติม และนำมาปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC $\geq$
0.5 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้
ความอนุเคราะห์ต่อผู้วิจัย ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรพรรณ ตันเจริญรัตน์

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3 ดร.ชาญ ชุ่มบุญชู หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3.4 นายประหยัด แสงเนียม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหุบกระเทียม

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3.5 นายมนัส คล่องแคล่ว ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดหนองปลาหมอ

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ
แล้ว ไปทดลอง (Try-out) กับผู้บริหารและครู ในโรงเรียนอนุบาลโพธาราม สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 อำเภوپोธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบ
ความเข้าใจภาษา และคำชี้แจงต่างๆ ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์แบบสอบถามแต่ละข้อ

5. นำแบบสอบถาม ที่ได้คืนมาจากการทดลองใช้ทุกฉบับไปวิเคราะห์ แล้วนำไปหาค่า
ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient)
ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามตอนที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ
0.89 จำแนกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงานมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83
ด้านการดำเนินการตามแผนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ด้านการตรวจสอบประเมินผล
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.94

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 52 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งผู้เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อกับตนเองแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 234 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 228 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.45

5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1.1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้รหัสแบบสอบถาม

1.2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

1.3 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้านของระดับความคิดเห็น การแปลความหมายการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) กำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับผลการดำเนินการน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับผลการดำเนินการน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับผลการดำเนินการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับผลการดำเนินการมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.49	หมายถึง ระดับผลการดำเนินการมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ซึ่งได้แก่ ขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย หาความถี่และร้อยละ

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความคิดเห็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรภาพความเป็นผู้นำ โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test)

2.4 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหาร และครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยการหาค่า IOC

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าสถิติ t (test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ในผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู ของผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำแบบ A และผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำแบบ B

3.2 หาค่าสถิติ F (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน โดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังนี้

N	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน ระดับความเป็นอิสระ (degree of freedom)
t	แทน ค่าสถิติ t
F	แทน ค่าสถิติ F
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าความถี่และค่าร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน

ประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่ง และบุคลิภาพความ เป็นผู้นำ โดยการทดสอบค่าที่ (t – test)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของการดำเนิน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถม ศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏใน

ตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1.ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	64	28.07
ครู	164	71.93
รวม	228	100.00
2.ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	40	17.54
โรงเรียนขนาดกลาง	86	37.72
โรงเรียนขนาดใหญ่	102	44.74
รวม	228	100.00
3.บุคลิภาพความเป็นผู้นำ		
บุคลิภาพแบบ A	37	16.23
บุคลิภาพแบบ B	191	83.77
รวม	228	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารจำนวน 64 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.07 เป็นครูจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 71.93 เป็นผู้บริหารและครูใน

โรงเรียนขนาดเล็ก 40 คน คิดเป็นร้อยละ 17.54 เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดกลาง 86 คน คิดเป็นร้อยละ 37.72 และเป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ 102 คน คิดเป็นร้อยละ 44.74 ผู้บริหารและครูมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำแบบ A จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 16.23 ผู้บริหารและครูมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำแบบ B จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 83.77

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน

ผลการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านปรากฏในตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	$\bar{X}$ N = 22	S.D.	ระดับ
1.การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.82	0.52	มาก
2.การดำเนินการตามแผน	3.86	0.47	มาก
3.การตรวจสอบประเมินผล	3.87	0.49	มาก
4.การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	3.83	0.50	มาก
รวม	3.84	0.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่าผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$ N = 228	S.D.	ระดับ
1. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะ 3 ปีของโรงเรียน ทำให้การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจน	3.64	0.70	มาก
2. การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนทำให้ ผู้รับผิดชอบมีแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน	3.69	0.72	มาก
3. การที่ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของ โครงการทำให้ครูมีความตั้งใจในการดำเนินโครงการ	3.86	0.68	มาก
4. การให้ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการ กำหนดความต้องการ ในแผนพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนระยะ 3 ปี ช่วยให้โรงเรียนได้รับความ ร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชน	3.70	0.76	มาก
5. การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมีความ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	3.85	0.63	มาก
6. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีความสอดคล้อง กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.93	0.66	มาก
7. การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้ โรงเรียนมีความพร้อมรับการประเมินจากภายนอก	3.92	0.73	มาก
8. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติการประจำปี ช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมาย ตามกำหนด	3.91	0.67	มาก
9. การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับครูช่วยให้ ครูทำงานอย่างมีความรับผิดชอบ	3.81	0.70	มาก
10. การกำหนดการใช้วัดกรรมเทคโนโลยีทาง การศึกษาเป็นแนวทางให้ครูเตรียมการสอนตรง ความมุ่งหมาย	3.62	0.68	มาก
รวม	3.82	0.52	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 6 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.66) และข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 10 การกำหนดการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นแนวทางให้ครูเตรียมการสอนตรงความ มุ่งหมาย ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.68)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการดำเนินการตามแผน โดยรวมและรายข้อ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ด้านการดำเนินการตามแผน	$\bar{X}$ N = 228	S.D.	ระดับ
1. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีทุกโครงการและทุกกิจกรรม ทำให้โรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.79	0.66	มาก
2. การส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมช่วยให้นักเรียนประพฤติตัวดีขึ้น	3.71	0.66	มาก
3. การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้โรงเรียนมีบริเวณที่สะอาด ร่มรื่น	4.07	0.71	มาก
4.การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการประกัน คุณภาพภายในช่วยให้ครูทำงานได้ทันตามเวลาที่กำหนด	3.80	0.66	มาก
5. การที่โรงเรียนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูมีข้อมูลที่ต้องทำงานได้เร็วขึ้น	3.86	0.73	มาก
6. การที่โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีทำให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น	3.85	0.69	มาก
7. การจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียน สนใจ และตั้งใจเรียน	4.00	0.62	มาก
8. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้นักเรียนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น	3.79	0.73	มาก
9. การที่ผู้บริหารนิเทศการปฏิบัติงานของครูทำให้ครูทำงานด้วยความมั่นใจ	3.82	0.64	มาก
10. การที่ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ทำให้ครูการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.89	0.63	มาก
รวม	3.86	0.49	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการดำเนินการตามแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการดำเนินการตามแผน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 3 การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้โรงเรียนมีบริเวณที่สะอาดร่มรื่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.71) และข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 2 การส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมช่วยให้นักเรียนประพฤติตัวดีขึ้น ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.66)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาด้านการตรวจสอบประเมินผล โดยรวมและรายข้อ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ด้านการตรวจสอบประเมินผล	$\bar{X}$ N = 228	S.D.	ระดับ
1. การสรุปผลการดำเนินงานทุกโครงการ / ทุกกิจกรรม ทำให้รู้จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง	3.96	0.66	มาก
2. การตรวจสอบประเมินเป็นระยะช่วยให้ผู้บริหารมี ข้อมูลในการนิเทศกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครู	3.87	0.56	มาก
3. การที่ผู้บริหารให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างทำให้ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนมีความโปร่งใส	3.98	0.70	มาก
4. การตรวจสอบทบทวนแผนงาน/โครงการช่วยให้ ผู้บริหารแก้ปัญหาได้	3.90	0.58	มาก
5. การกำหนดกรอบการประเมินในแผนพัฒนา เชื่อมโยง กับมาตรฐานการศึกษาช่วยให้โรงเรียน พร้อมรับการประเมินจากภายนอก	3.87	0.66	มาก
6. การมีส่วนร่วมจัดทำเครื่องมือการประเมินทำให้ครู เข้าใจวิธีการประเมินดีขึ้น	3.88	0.63	มาก
7. การจัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาได้ครบถ้วนตามตัวบ่งชี้	3.74	0.66	มาก
8. การเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาจากหลายแหล่งช่วยให้การประเมินผลได้ ครอบคลุม น่าเชื่อถือ	3.83	0.65	มาก
9. การตรวจสอบประเมินผลโครงการในแผนปฏิบัติการ ประจำปีเป็นระยะช่วยให้ครูดำเนินงานเป็นไปใน ทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด	3.83	0.62	มาก
10. การรายงานผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกระยะช่วย ให้ทุกฝ่ายมีความมั่นใจในคุณภาพของโรงเรียน	3.85	0.65	มาก
รวม	3.87	0.49	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการตรวจสอบประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในด้านการตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อ 3 การที่ผู้บริหารให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างทำให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนมีความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.70) ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อ 7 การจัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนตามตัวบ่งชี้ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.66)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง โดยรวมและรายข้อ ตามความคิด
เห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	$\bar{X}$ N = 228	S.D.	ระดับ
1. การจัดทำรายงานผลงานความก้าวหน้าการจัด การศึกษาของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้	3.66	0.64	มาก
2. มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง และแก้ไข แผนงาน/ โครงการ	3.81	0.66	มาก
3. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรใน โรงเรียน	3.84	0.61	มาก
4. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปใช้ในการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน	3.78	0.63	มาก
5. การที่ครูมีข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษาช่วยให้ครูมีแนวทางในการพัฒนา คุณภาพนักเรียน	3.82	0.60	มาก
6. การปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน อย่างต่อเนื่องช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการ ปฏิบัติงาน	3.86	0.56	มาก
7. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อวางแผน แก้ไขปรับปรุงทำให้ผู้บริหารแก้ไขปัญหาก็ถูกต้อง	3.84	0.63	มาก
8. การระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธี แก้ปัญหของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีการแก้ ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.86	0.63	มาก
9. การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจากทุกฝ่ายทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้น	3.89	0.67	มาก
10. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่องช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมี การปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.90	0.64	มาก
รวม	3.83	0.50	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 10 การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.64) ข้อที่มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่นคือ ข้อ 1 การจัดทำรายงานผลงานความก้าวหน้า การจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.64)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จำแนกตามตำแหน่ง และบุคลิภาพความเป็นผู้นำ

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และบุคลิภาพความเป็นผู้นำ ปรากฏในตาราง 8 - 9

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่ง

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ผู้บริหาร		ครู		t
	n=64		n=164		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.93	0.50	3.78	0.52	1.92
2.การดำเนินการตามแผน	3.99	0.44	3.81	0.50	2.40*
3.การตรวจสอบประเมินผล	3.92	0.46	3.85	0.51	0.97
4.การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	3.93	0.45	3.78	0.51	1.98*
รวม	3.94	0.42	3.81	0.48	1.98*

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการตามแผนและด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของการดำเนิน
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตาม
บุคลิภาพความเป็นผู้นำ

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพใน สถานศึกษา	แบบ A		แบบ B		t
	n=191		n=37		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน	3.83	0.51	3.79	0.56	0.43
2. การดำเนินการตามแผน	3.88	0.47	3.75	0.56	1.44
3. การตรวจสอบประเมินผล	3.89	0.48	3.79	0.56	1.45
4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	3.85	0.49	3.70	0.55	1.64
รวม	3.86	0.45	3.76	0.52	1.24

จากตาราง 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา จำแนกตามที่มีบุคลิภาพแบบ A และบุคลิภาพแบบ B โดยรวมไม่แตก
ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ว่าผู้มีบุคลิภาพความเป็นผู้นำแตกต่างกันมีความคิด
เห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันและเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และเป็นรายด้าน
ผลการเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนก
ตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และเป็นรายด้าน ปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
1.การวางแผนการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.02
	ภายในกลุ่ม	60.98	225	0.27	
	รวม	60.99	227		
2.การดำเนินการตามแผน	ระหว่างกลุ่ม	1.07	2	0.54	2.29
	ภายในกลุ่ม	52.62	225	0.23	
	รวม	53.69	227		
3.การตรวจสอบประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2	0.07	0.30
	ภายในกลุ่ม	54.88	225	0.24	
	รวม	55.03	227		
4.การนำผลการประเมินมาปรับปรุง	ระหว่างกลุ่ม	0.68	2	0.34	1.37
	ภายในกลุ่ม	56.17	225	0.25	
	รวม	56.85	227		

จากตาราง 10 ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างเช่นเดียวกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัยเรื่องผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายทั่วไปของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง

2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง จำแนกตาม ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 โดยเป็นผู้บริหาร 66 คน ครู จำนวน 526 คน จาก 52 โรงเรียน รวม 592 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 66 คน และครู 168 คน จาก 52 โรงเรียน รวม 234 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ เป็นแบบจำแนกตามความหมายของคำที่แตกต่างกัน จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 107 – 108) แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยเสรีเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ

2. จำแนกบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมคะแนนแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของแต่ละคนแล้วคูณด้วย 3 และแปลความหมายของคะแนน คือ ถ้าคะแนนต่ำกว่า 100 คะแนนจัดเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ B คะแนนตั้งแต่ 100 คะแนนขึ้นไปจัดเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A

3. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นรายชื่อและรายด้าน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้

4. เปรียบเทียบผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและบุคลากรภาพความเป็นผู้นำ โดยการทดสอบค่าที่ (t – test)

5. เปรียบเทียบผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สรุปได้ดังนี้

1. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีผลการดำเนินการมาก 3 อันดับแรก คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รองลงมาคือ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมรับการประเมินจากภายนอก และการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมายตามกำหนด ข้อที่มีระดับผลการดำเนินการต่ำกว่าข้ออื่น คือการกำหนดการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นแนวทางให้ครูเตรียมการสอนตรงความมุ่งหมาย

1.2 ด้านการดำเนินการตามแผน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับผลการดำเนินการมาก 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้โรงเรียนมีบริเวณที่สะอาด ร่มรื่น รองลงมาคือการจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียน สนใจ และตั้งใจเรียน และการที่ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูทำให้ครูการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ข้อที่มีระดับผลการดำเนินการต่ำกว่าข้ออื่น คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมช่วยให้นักเรียนประพฤติตัวดีขึ้น

1.3 ด้านการตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับผลการดำเนินการมาก 3 อันดับแรก คือ การที่ผู้บริหาร ให้กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนมีความโปร่งใส รองลงมา คือการสรุปผลการดำเนินงาน ทุกโครงการ / ทุกกิจกรรมทำให้รู้จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง และ การตรวจสอบทบทวนแผน งาน/โครงการช่วยให้ผู้บริหารแก้ปัญหาได้ ข้อที่มีระดับผลการดำเนินการต่ำกว่าข้ออื่น คือการ จัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนตามตัวบ่งชี้

1.4 ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็น รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับผลการดำเนินการมาก 3 อันดับแรก คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมี การปรับปรุงการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาจากทุกฝ่ายทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้น และการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และการระดมความคิด จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีการแก้ปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพ ข้อที่มีระดับผลการดำเนินการกว่าข้ออื่น คือการจัดทำรายงานผลงานความ ก้าวหน้าการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้

2. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตาม ตำแหน่งผู้บริหารและครู พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับผล การดำเนินการมากกว่าครู และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการตามแผน และ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 2 ด้านดังกล่าวมีระดับผลการดำเนินการมากกว่าครู ส่วนด้านการ วางแผนการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามบุคลิภาพความเป็นผู้นำ บุคลิภาพแบบ A และบุคลิภาพแบบ B พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยขอนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถอภิปรายผลดังนี้

1.1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และให้ถือว่าระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตลอดมา กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวนมากได้เข้าร่วมกิจกรรม การอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง (เดิม) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี (เดิม) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานภาคเอกชน ได้จัดให้มีขึ้น นอกจากนี้ บางโรงเรียนได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้ทราบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนว่าดำเนินการอยู่ในระดับใด ทำให้ผู้บริหารและครูได้รับทราบสภาพการณ์เกี่ยวกับความสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.2. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง ได้ดำเนินนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของการอย่างจริงจัง มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารและครูมีการตื่นตัวให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สภาพการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. เมื่อเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่ง บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ และขนาดโรงเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินการตามแผน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง มีระดับผลการดำเนินการสูงกว่าครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวดาว ทองผ่อง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยรวม และรายด้านสูงกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารอยู่ในสถานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย และต้องรับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามตำแหน่ง รายงานพบว่า ด้านการดำเนินการตามแผนและด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์มากกว่าครูผู้สอน ประกอบกับเป็นผู้กำหนดนโยบายและปฏิบัติงานยึดตามระเบียบ กฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ส่วนครูผู้สอนทำหน้าที่สอนนักเรียนโดยลักษณะงานที่แต่งตั้งต่างกัน ส่วนด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบประเมินผล ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของดาวดาว ทองผ่อง (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกัน แสดงว่าบุคลิกภาพความเป็นผู้นำแบบ A และแบบ B ของผู้ตอบไม่มีผล ต่อผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษาโดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนต่างขนาดกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงศักดิ์ศักดิ์ ทับจันทร์ (2543 : 121) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ โรงเรียนทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกัน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึงเงื่อนไข สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 11) คือผู้บริหาร ตระหนักเห็นความสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำกับทีมงานในสถานศึกษา บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายได้รับการเตรียมความพร้อม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าร่วมกัน คิดร่วมกันทำกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง มีการดูแล ติดตาม และกำกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ต้อง นำมาพิจารณาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถึงแม้ว่าการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในกระบวนการบริหารการทำงานตามปกติ

การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นยุทธ ศาสตร์ที่สำคัญในการทำงาน การทำงานเป็นที่ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาเองแล้ว ควรจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชนและ หน่วยงานต่างๆในเขตพื้นที่ และหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อให้สามารถตอบสนองความ ต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เป็นการระดมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อช่วยกันพัฒนาให้เป็นไป ตามเป้าหมายที่ต้องการ และเพื่อตามให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ นโยบายการ ปฏิรูปการศึกษา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนิน

การตามแผน ด้านตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ควรมี การตรวจสอบและส่งเสริมให้การดำเนินการประกันคุณภาพ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นในทุกๆด้าน

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวม ด้านการดำเนินการตามแผน และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาการวางแผนปรับปรุงและดำเนินการในข้อที่เห็นว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเน้นการปฏิบัติในสภาพจริงตามวงจร PDCA เพื่อเตรียมการให้พร้อมสำหรับการประเมินภายนอกต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลกระทบของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายอื่น เช่น ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2.3. ควรศึกษากลยุทธ์การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นกรณีศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2541). การพัฒนาสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- กรมวิชาการ. (2538). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- (2540). ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540ก). การบริหารระบบคุณภาพ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- (2540ข). แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2542ก). การประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- (2542ข). การประกันคุณภาพการศึกษากกรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานการประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงฯ.
- (2541). คู่มือพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2541. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กาญจนา เวชวิฐาน และคณะ. (2543). การศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- เกศนา พันทาเดช. (2543). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทร์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เกษม วัฒนชัย. (2541). "การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา," ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา. (2540). ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรีนติ้ง.
- จินดารัตน์ ทองประไพ. (2539). พฤติกรรมแบบ เอ กับ บี กับ สุขภาพกาย สุขภาพจิต การปฏิบัติงานและมนุษยสัมพันธ์ของพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย. (2545). การพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ม.ป.พ.
- ชัชวาล ป้อมไชยา. (2539). การดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงดาว ผ่องดี. (2545). สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจันทร์ ลักษิตานนท์. (2544). การศึกษาความพร้อมและปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2542). คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยฯ.

----- (2543). "การประกันคุณภาพการศึกษากับการศึกษานอกระบบ," ใน เอกสารประกอบ
การประชุมทางวิชาการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษากับการศึกษานอกระบบ.

หน้า 9. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ยีนยง ไทยใจดี. (2537). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดและวิธีจัดการกับความเครียดใน
การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.

กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มติชน.

----- (2544). ประกันคุณภาพทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สุวีริยะสาส์น.

วรภัทร ภูเจริญ. (2542). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

วิชัย ดรีเล็ก. (2542). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้
ระบบบริหาร ISO 9000 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ถ่ายเอกสาร.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 8-11 ,กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปรความหมาย : เรื่อง
ง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 18 (3).

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543, กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม). วารสารราชบัณฑิตสถาน. 25(2) : 34.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2540, เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน,"
วารสารการศึกษา. 20(7) : 4.- 12.

สนอง เครือมาก. (2537). คู่มือสอบ ปฏิบัติการ ฉบับปรับปรุง ของสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. นครสวรรค์ : บริษัทเรียนดี จำกัด.

- สมกุล ถาวรกิจ. (2543). รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
ปทุมธานีพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบุญ ฐวสินธุ์. (2539). การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. ปทุมธานีพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541, 4-12 เมษายน). "การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน,"
วารสารวิชาการ. 20(7) : 27.
- สมาน ชาดิยานนท์. (2540). แนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง . (2545). ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2545. ราชบุรี :
ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง . ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง. (2543, 16 สิงหาคม). คำสั่งที่ 69 /2543
เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินมาตรฐานโรงเรียน ปีการศึกษา 2543.
----- (2544, 20 กุมภาพันธ์). คำสั่งที่ 28 /2544 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
มาตรฐานโรงเรียน ปีการศึกษา 2543.
- (2545, 6 ธันวาคม). หนังสือ สปอ.บ้านโป่ง ที่ ศธ. 1154.02/3227 เรื่อง การจัดทำ
รายงานการประเมินตนเอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). การจัดขนาดโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานฯ.
- (2539). รายงานการวิจัยการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศก์และพัฒนา
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศก์และพัฒนา
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานฯ.
- (2542). สปช.2542 บันทึกการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2543ก). การเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ :
สำนักนิเทศก์และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานฯ.
- (2543ข). การประเมินมาตรฐานโรงเรียน ปี 2541 – 2543 สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543ค). การประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

----- (2543ง). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 7 การนิเทศเพื่อ
การส่งเสริมระบบประกันคุณภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เจ.เอน.ที.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ(ร่าง)การ
วิเคราะห์เอกสารและระดมความคิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

----- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

----- (2543ก). การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

----- (2543ข). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมิน
ภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

----- (2543ค). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายใน : ระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาชาติ
สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541ง). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและ
การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานฯ.

สุนทร พูนพิพัฒน์. (2540). ระบบบริหารงานคุณภาพ. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.

สุพัฒน์ พรหมวัง. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ. ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุวรรณ ศรีจันทร์แสง. (2542). ศึกษาความพร้อมของสถาบันราชภัฏเขตกรุงเทพมหานคร
ในการนำระบบประกันคุณภาพ ISO 9000 มาประยุกต์ใช้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

เสนอ ภิรมจิตผ่อง. (2536). การพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ด.ด. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2521). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อ่ำรุ่ง จันทวานิช. (2542). *การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อุทุมพร จามรมาน. (2543). “การประกันคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน,” ใน เอกสารเอกสาร
 ประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน. หน้า 23.
 กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

Atria, Joseph P. (2000, June). ‘The Effect of the Illinois Quality Assurance and
 Improvement Planning Process on Chicago Public School Teacher Attitudes
 toward School Improvement,’ *UMI Prequest Digital Dissertation – Full Citation &
 Abstract DAI-A 60/12 : 4254.*

Brooks, Elizabeth A. (1999, October). “Quality Assurance and Improvement Planning
 and the Education of Special Education Students,” *UMI Prequest Digital
 Dissertation – Full Citation & Abstract DAI – A 60/14 : 946.*

Harper, John Raymond. (2000, July). “The Role of Teams in Quality Assurance and
 Improvement Planning In two Illinois middle school,” *UMI PreQuest Digital
 Dissertation – Full Citation & Abstract DAI – A 61/01 : 41.*

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Autumn “Determining Sample Size for
 Research Activities,” *Journal of Educational and Psychological Measurement.* 30
 (3) : 608.

Masterson, Carolyn Lea Engelmman. (1985). *Teachers and Principals Perception of the
 Actual and deal Tack Behaviors of Elementary School Principals.* Southern
 Illinois University.

Neville, Lynn Berton. (1999, October). “Quality Assurance and Improvement Planning in
 two Elementary School : Case Studies in Illinois School Reform,” *UMI Prequest
 Digital Dissertation – Full Citation & Abstract DAI – A 60/04 : 963.*

Sneed, Jennifer G. (1996, October). “The Effectiveness of School Quality Review in
 Stimulating School Improvement,” *UMI Prequest Digital Dissertation – Full Citation
 & Abstract DAI – A 57/04: 1432.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

1.แบบสอบถามชุดนี้ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่
ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
ครูผู้สอน ครูผู้สอนได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการสอนวิชาต่างๆของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 บุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารและครูผู้สอน
- ตอนที่ 3 ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียน
ประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือด้านการ
วางแผนปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบ
ประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ผลของการดำเนินการ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
คำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญยิ่งต่อความสมบูรณ์ของการวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่อ
การปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถาม
ตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์
นักศึกษาปริญญาโท การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บ () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่เป็นโรงเรียนขนาดใด
() ขนาดเล็ก	มีนักเรียนไม่เกิน	120	คน
() ขนาดกลาง	มีนักเรียนตั้งแต่	121 - 300	คน
() ขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่	301	คนขึ้นไป
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ
- () ผู้บริหารโรงเรียน

() ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

() ครูผู้สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารและครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความหมายของคำทั้ง 7 คู่แล้วขีด X ทับตัวเลขที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านในข้อต่อไปนี้ กรุณาทำทุกข้อ

ตัวอย่าง

1.ไม่ค่อยตรงเวลา

X	2	3	4	5	6	7	8
--------------	---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เคยผิดนัด

จากตัวอย่างข้อ 1 ท่านขีดเครื่องหมาย X ทับตัวเลข 1 แสดงว่าท่านเป็นบุคคลที่ไม่ค่อยตรงเวลามากที่สุดซึ่งแสดงว่าท่านมาช้าในทุกๆครั้งที่นัดหมายแต่ถ้าท่านขีดเลขเครื่องหมาย X ทับตัวเลข 6 แสดงว่าท่านเป็นบุคคลที่ตรงเวลาขึ้นผิดนัดในบางครั้งเท่านั้น แต่ถ้าหากท่านขีดเครื่องหมาย X ทับตัวเลข 8 แสดงว่าท่านเป็นคนตรงเวลาที่สุดไม่เคยผิดนัดสักครั้งเลย

1.ไม่ค่อยตรงเวลา	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	ไม่เคยผิดนัด
1	2	3	4	5	6	7	8			
2.ไม่ชอบแข่งขันกับใคร	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	ชอบแข่งขันกับคนอื่น
1	2	3	4	5	6	7	8			
3.ไม่รีบร้อน	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	รีบร้อนเสมอ
1	2	3	4	5	6	7	8			
4.ทำงานทีละอย่าง	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	ทำงานหลายๆอย่างในเวลาเดียวกัน
1	2	3	4	5	6	7	8			
5.ทำงานช้าๆ	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	ทำงานอย่างรวดเร็ว
1	2	3	4	5	6	7	8			
6.แสดงออกทันที เมื่อมีความรู้สึก	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	เก็บความรู้สึกไว้
1	2	3	4	5	6	7	8			
7.มีความสนใจหลายอย่าง นอกเหนือจากงานที่ทำ	<table><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	มีความสนใจบางอย่าง นอกเหนือจากงานที่ทำ
1	2	3	4	5	6	7	8			

ตอนที่ 3 ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใน 4 ด้าน คือด้านการวางแผนปฏิบัติงาน
ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผล
การประเมินมาปรับปรุง

คำชี้แจง โปรดพิจารณา ชี้ตเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ ตามความคิดเห็นของ
ท่านเกี่ยวกับ ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนของท่าน ว่าผล
ของการดำเนินงานแต่ละเรื่องอยู่ในระดับใด

ตัวอย่าง

ข้อ	ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะ 3 ปีของโรงเรียน ทำให้การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจน			✓		

จากตัวอย่างข้อ 1 ท่านชี้ตเครื่องหมาย ✓ ในช่องปานกลาง แสดงว่าท่านเห็นด้วยกับ
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะ 3 ปีของโรงเรียนทำให้การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจน
ในระดับปานกลาง

ข้อ	ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	ด้านการวางแผนปฏิบัติงาน					
1	การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพระยะ 3 ปีของโรงเรียนทำให้การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจน					
2	การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนทำให้ผู้รับผิดชอบมีแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน					
3	การที่ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโครงการทำให้ครูมีความตั้งใจในการดำเนินโครงการ					
4	การให้ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ในแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนระยะ 3 ปี ช่วยให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชน					
5	การวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน					
6	การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีมีความสอดคล้องกับ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
7	การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้โรงเรียนมีความพร้อมรับการประเมินจากภายนอก					
8	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ช่วยให้งานบรรลุตามเป้าหมายตามกำหนด					
9	การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับครู ช่วยให้ครูทำงานอย่างมีความรับผิดชอบ					
10	การกำหนดการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นแนวทางให้ครูเตรียมการสอนตรงความมุ่งหมาย					

ข้อ	ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	ด้านการดำเนินการตามแผน					
11	การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีทุก โครงการและทุกกิจกรรม ทำให้โรงเรียนบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้					
12	การส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมช่วย ให้นักเรียนประพฤติตัวดีขึ้น					
13	การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้โรงเรียน มีบริเวณที่สะอาด ร่มรื่น					
14	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการประกัน คุณภาพภายในช่วยให้ครูทำงานได้ทันตามเวลาที่ กำหนด					
15	การที่โรงเรียนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสำหรับ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูมีข้อมูลที่ต้องทำงานได้เร็วขึ้น					
16	การที่โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี ทำให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น					
17	การจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียน การสอน ช่วยให้นักเรียน สนใจ และตั้งใจเรียน					
18	การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีช่วยให้นักเรียนให้ความ ร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น					
19	การที่ผู้บริหารนิเทศการปฏิบัติงานของครูทำให้ ครูทำงานด้วยความมั่นใจ					
20	การที่ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานของครูทำ ให้ครูการปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
	ด้านการตรวจสอบประเมินผล					
21	การสรุปผลการดำเนินงานทุกโครงการ / ทุก กิจกรรมทำให้รู้จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุง					

ข้อ	ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
22	การตรวจสอบประเมินเป็นระยะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการนิเทศกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครู					
23	การที่ผู้บริหารให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างทำให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียนมีความโปร่งใส					
24	การตรวจสอบทบทวนแผนงาน/โครงการช่วยให้ผู้บริหารแก้ปัญหาได้					
25	การกำหนดกรอบการประเมินในแผนพัฒนาเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาช่วยให้โรงเรียนพร้อมรับการประเมินจากภายนอก					
26	การมีส่วนร่วมจัดทำเครื่องมือการประเมินทำให้ครูเข้าใจวิธีการประเมินดีขึ้น					
27	การจัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนตามตัวบ่งชี้					
28	การเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจากหลายแหล่งช่วยให้การประเมินผลได้ครอบคลุม น่าเชื่อถือ					
29	การตรวจสอบประเมินผลโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระยะช่วยให้ครูดำเนินงานเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด					
30	การรายงานผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกระยะช่วยให้ทุกฝ่ายมีความมั่นใจในคุณภาพของโรงเรียน					

ข้อ	ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง					
31	การจัดทำรายงานผลงานความก้าวหน้าการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้					
32	มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง และแก้ไขแผนงาน/โครงการ					
33	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน					
34	การนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน					
35	การที่ครูมีข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาช่วยให้ครูมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน					
36	การปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน					
37	การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อวางแผนแก้ไขปรับปรุงทำให้ผู้บริหารแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง					
38	การระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีแก้ปัญหของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนมีการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ					
39	การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากทุกฝ่ายทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้น					
40	การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน					

ภาคผนวก ข
ผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรวรรณ ตันเจริญรัตน์
อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร.ชาญ ชุ่มบุญชู หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
4. นายประยัด แสงเนียม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหุบกระเทียม
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
5. นายมนัส คล่องแคล่ว ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดหนองปลาหมอ
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/5954

วันที่ 6 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาระ สุภากิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้ นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/ 5444

วันที่ 6 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรณ คัมภีร์เจริญรัตน์

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ สุภากิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามให้ นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 5 944

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงก์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระ สุกากิจ. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ประหยัด แสงเนียม ผู้อำนวยการโรงเรียน และ นายชาญ ชุ่มบุญชู หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบ้านโป่ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แบบสอบถาม ให้ นายนเรศ รณรงก์ฤทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร ทะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-2007661

สถิติ 01-2844045

ที่ ศธ 0519.12/5544

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนวัดหนองปลาหมอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงก์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” ไชยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาระ สุภากิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ให้ นายนเรศ รณรงก์ฤทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-2007661

ภาคผนวก ค
การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 6037

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลไพธาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงศ์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วระ สุภากิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สอนในโรงเรียน อนุบาลไพธาราม เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายนเรศ รณรงศ์ฤทธิ์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-2007661

มือถือ 01-3844045

ที่ ศธ 0519.12/6036

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 สิงหาคม 2545

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วระ สุภากิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ดังเอกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามผลของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายนเรศ รณรงค์ฤทธิ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-2007661

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นเรศ รณรงค์ฤทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	10 มกราคม 2499
สถานที่เกิด	ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	20 ถนนโชคชัย ตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งการงาน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหุบกระติง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดหุบกระติง ตำบลเบิกไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2518	ครูจัดวา โรงเรียนวัดม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2520	ครู2 โรงเรียนวัดม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2523	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2534	อาจารย์ 2 โรงเรียนวัดหัวหิน อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2543	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหุบกระติง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2509	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่ จังหวัดอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2512	สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2518	สำเร็จการศึกษา ป.กศ. วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2519	สำเร็จการศึกษา พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง
พ.ศ. 2527	สำเร็จการศึกษา ศษ.บ. (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษา กศ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ